

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

2013 Yılı 1. Çeyrek
Ocak – Şubat – Mart

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Mayıs 2013, Ankara

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	VII
-------------------	-----

1	GENEL PAZAR VERİLERİ	9
1.1	YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	9
1.2	İŞLETMECİLERİN GELİR VE KÂRLARI	10
1.3	İŞLETMECİ YATIRIMLARI	13
1.4	TOPLAM TRAFİK	14
1.5	TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİ	17
2	SABİT PAZAR VERİLERİ	19
2.1	SABİT PAZARDA GELİRLER	21
2.2	SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ	23
2.3	SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	25
2.4	KISA NUMARALAR	30
2.5	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	30
2.6	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	31
2.7	ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA	31
2.8	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	32
2.9	SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ	32
2.10	SABİT PAZARDA YATIRIM	32
3	İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ	34
4	MOBİL PAZAR VERİLERİ	43
4.1	ABONE SAYISI VE PENETRASYON	43
4.2	MOBİL ABONE PROFİLİ	46
4.3	MOBİL TRAFİK HACMİ	52
4.4	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	55
4.5	KISA NUMARALAR	55
4.6	SMS VE MMS	56
4.7	MOBİL GELİR	59
4.8	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	62
4.9	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	64
4.10	MOBİL YATIRIM	65
5	DİĞER HİZMETLER	67
5.1	ALTYAPI HİZMETLERİ	67
5.2	KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	68
5.3	UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ	69
5.4	UYDU PLATFORM HİZMETLERİ	70
5.5	GMPCS HİZMETLERİ	70
5.6	REHBERLİK HİZMETLERİ	71
5.7	OKTH HİZMETLERİ	72

6	SONUÇ.....	74
---	------------	----

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

ŞEKİL 1-1 TOPLAM GELİRİN İŞLETMELER ARASINDA DAĞILIMI, MİLYAR ₺	10
ŞEKİL 1-2 İŞLETMELERİN TOPLAM GELİRDEN ALDIĞI PAY, %.....	11
ŞEKİL 1-3 TOPLAM YILLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	15
ŞEKİL 1-4 TOPLAM ÜÇ AYLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	15
ŞEKİL 1-5 TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA.....	16
ŞEKİL 1-6 TRAFİK DAĞILIMI, %	16
ŞEKİL 1-7 01.08.2012 – 15.05.2013 ARASI DÖNEME İLİŞKİN TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİ.....	17
ŞEKİL 1-8 TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİNİN SEKTÖR BAZINDA DAĞILIMI	17
ŞEKİL 2-1 SABİT ABONE SAYISI VE PENETRASYON	19
ŞEKİL 2-2 TÜRK TELEKOM'UN YILLIK SABİT GELİRİNİN DAĞILIMI, %.....	22
ŞEKİL 2-3 TÜRK TELEKOM'UN ÜÇ AYLIK GELİRİNİN DAĞILIMI ⁶ , %	22
ŞEKİL 2-4 SABİT ARAMA GELİRLERİNİN DAĞILIMI, MİLYON ₺.....	23
ŞEKİL 2-5 STH–TT ARAMA HİZMET GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	24
ŞEKİL 2-6 STH–TT TELEFON HİZMETLERİ GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	24
ŞEKİL 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, %.....	26
ŞEKİL 2-8 STH–TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRİÇİ) TRAFİĞİ KİYASLAMASI, %	26
ŞEKİL 2-9 STH–TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRLERARASI) TRAFİĞİ KİYASLAMASI, %.....	27
ŞEKİL 2-10 STH–TT ÇAĞRI BAŞLATMA (MOBİL DOĞRU) TRAFİĞİ KİYASLAMASI, %	27
ŞEKİL 2-11 STH–TT ÇAĞRI BAŞLATMA (YURTDIŞINA DOĞRU) TRAFİĞİ KİYASLAMASI, %	28
ŞEKİL 2-12 STH–TT SABİTTE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KİYASLAMASI, % ..	28
ŞEKİL 2-13 STH–TT MOBİLDE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KİYASLAMASI, % ..	29
ŞEKİL 2-14 STH-TT SABİTTE BAŞLATILAN TOPLAM TRAFİKTEKİ PAYLARI, %	29
ŞEKİL 2-15 SABİT MOU, DAKİKA	31
ŞEKİL 2-16 SABİT ABONE ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA, DAKİKA	31
ŞEKİL 2-17 SABİT ARPU, ₺	32
ŞEKİL 2-18 TÜRK TELEKOM'UN YILLIK YATIRIM MİKTARI, MİLYON ₺.....	33
ŞEKİL 2-19 TÜRK TELEKOM'UN ÜÇ AYLIK YATIRIM MİKTARI, MİLYON ₺.....	33
ŞEKİL 3-1 GENİŞBANT İNTERNET ABONE SAYISI	34
ŞEKİL 3-2 TOPLAM xDSL ABONE SAYISI.....	36
ŞEKİL 3-3 OECD ÜLKELERİNDE SABİT GENİŞBANT İNTERNET PENETRASYON ORANLARI,%	37
ŞEKİL 3-4 HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİNİN DAĞILIMI,	38
ŞEKİL 3-5 MOBİL BILGISAYARDAN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI.....	39
ŞEKİL 3-6 MOBİL CEPTEN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI	39
ŞEKİL 3-7 SABİT GENİŞBANT ABONELERİNİN TEKNOLOJİ VE İŞLETMECI BAZINDA DAĞILIMI, %.....	40
ŞEKİL 3-8 OECD ÜLKELERİNDE SABİT-MOBİL GENİŞBANT İNTERNET YAYGINLIĞI, %	41
ŞEKİL 3-9 “.tr” UZANTILI ALAN ADLARININ DAĞILIMI (ADET).....	41
ŞEKİL 3-10 IP ADRESİ ÜLKE BİLGİSİ.....	42
ŞEKİL 4-1 MOBİL ABONE SAYISI VE TOPLAM NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	43
ŞEKİL 4-2 MOBİL ABONE SAYISI VE 0-9 YAŞ HARIÇ NÜFUSA GÖRE PENETRASYON.....	44
ŞEKİL 4-3 FATURALI-ÖN ÖDEMELİ MOBİL GENİŞBANT ABONE SAYILARI, BIN	45
ŞEKİL 4-4 TÜRKİYE VE BAZI AVRUPA ÜLKELERİNİN MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %	45
ŞEKİL 4-5 ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	46
ŞEKİL 4-6 BAZI AVRUPA ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE ÖN ÖDEMELİ/FATURALI ABONE ORANLARI, % ..	46
ŞEKİL 4-7 3G ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	47
ŞEKİL 4-8 MOBİL İŞLETMECI BAZINDA TOPLAM ABONE SAYILARI, MİLYON.....	47
ŞEKİL 4-9 TOPLAM MOBİL NUMARA TAŞIMA SAYILARI.....	48
ŞEKİL 4-10 MNT KAPSAMINDA MOBİL İŞLETMELERİN NET GELEN ABONE SAYILARI, BIN	48
ŞEKİL 4-11 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	49
ŞEKİL 4-12 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE KAYIP ORANLARI (CHURN RATE), %.....	50
ŞEKİL 4-13 MOBİL İŞLETMECI BAZINDA ÖN ÖDEMELİ / FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	50
ŞEKİL 4-14 ÖN ÖDEMELİ ABONELERİN DAĞILIMI, %	51
ŞEKİL 4-15 FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %	51
ŞEKİL 4-16 MOBİL ABONELERİN BİREYSEL-KURUMSAL BAZDA AYRIMI, %,.....	52

ŞEKİL 4-17 MOBİL İŞLETMELERİN DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM TRAFİK MİKTARI, MİLYAR DAKİKA	53
ŞEKİL 4-18 MOBİL İŞLETMELERİN TRAFİĞE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	53
ŞEKİL 4-19 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, %	54
ŞEKİL 4-20 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	54
ŞEKİL 4-21 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	57
ŞEKİL 4-22 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	57
ŞEKİL 4-23 İŞLETMELERİN BAZINDA SMS SAYISI, MİLYON ADET	58
ŞEKİL 4-24 İŞLETMELERİN BAZINDA MMS SAYISI, MİLYON ADET	58
ŞEKİL 4-25 YILLAR İTİBARIYLA MOBİL HİZMETLERDEN ELDE EDİLEN GELİR, MİLYAR ₺	59
ŞEKİL 4-26 MOBİL HİZMETLERDEN ELDE EDİLEN ÜÇ AYLIK GELİRLER, MİLYAR ₺	59
ŞEKİL 4-27 MOBİL İŞLETMELERİN GELİRE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	60
ŞEKİL 4-28 MOBİL İŞLETMELERİN GELİR DAĞILIMI, %	61
ŞEKİL 4-29 MOBİL İŞLETMELERİN GELİRLERİNİN HİZMET BAZINDA DAĞILIMI, %	61
ŞEKİL 4-30 MOBİL ARPU, ₺	62
ŞEKİL 4-31 ÖN ÖDEMELİ MOBİL ARPU, ₺	62
ŞEKİL 4-32 FATURALI MOBİL ARPU, ₺	63
ŞEKİL 4-33 FATURALI MOBİL ARPU, €	63
ŞEKİL 4-34 MOBİL İŞLETMELERİN BAZINDA MOU DEĞERLERİ, DK/AY	64
ŞEKİL 4-35 AB VE TÜRKİYE'DE MOBİL ABONE BAŞINA ORTALAMA GÖRÜŞME, DK/AY	65
ŞEKİL 4-36 YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺	65
ŞEKİL 4-37 İŞLETMELERİN BAZINDA YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺	66
ŞEKİL 4-38 ÜÇ AYLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺	66
ŞEKİL 5-1 KABLO İNTERNET ABONE SAYISI	69

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

ÇİZELGE 1-1 HİZMET TÜRLERİNE GÖRE YETKİLENDİRME SAYILARI	9
ÇİZELGE 1-2 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET SATIŞ GELİRLERİ, ₺.....	10
ÇİZELGE 1-3 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK NET SATIŞ GELİRLERİ, ₺.....	11
ÇİZELGE 1-4 TÜRK TELEKOM VE MOBİL ŞEBEKE İŞLETMELERİNİN YILLIK NET KÂR DEĞERLERİ, ₺	12
ÇİZELGE 1-5 DİĞER İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK GELİR BİLGİLERİ, ₺.....	12
ÇİZELGE 1-6 DİĞER İŞLETMELERİN YILLIK GELİR BİLGİLERİ, ₺.....	13
ÇİZELGE 1-7 TÜRK TELEKOM VE MOBİL ŞEBEKE İŞLETMELERİNİN ÜÇ AYLIK YATIRIMLARI, ₺.....	13
ÇİZELGE 1-8 TÜRK TELEKOM VE MOBİL ŞEBEKE İŞLETMELERİNİN TOPLAM YILLIK YATIRIMI, ₺....	14
ÇİZELGE 1-9 DİĞER İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK YATIRIM BİLGİLERİ, ₺.....	14
ÇİZELGE 1-10 DİĞER İŞLETMELERİN TOPLAM YILLIK YATIRIMI, ₺.....	14
ÇİZELGE 1-11 TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİNİN KONUSU İTİBARIYLA DAĞILIMI.....	18
ÇİZELGE 2-1 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYILARI	19
ÇİZELGE 2-2 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI	20
ÇİZELGE 2-3 STH İŞLETMELERİ TOPLAM ÖN ÖDEMELİ KART SATIŞ ADEDİ.....	20
ÇİZELGE 2-4 STH İŞLETMELERİNİN KART SATIŞI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI.....	21
ÇİZELGE 2-5 STH İŞLETMELERİNİN NET SATIŞ GELİRLERİ	23
ÇİZELGE 2-6 TÜRK TELEKOM'UN EBITDA MARJİ	25
ÇİZELGE 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	25
ÇİZELGE 2-8 SABİT TELEFONLARDAN EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR	30
ÇİZELGE 2-9 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	30
ÇİZELGE 3-1 TOPLAM İNTERNET ABONE SAYILARI	35
ÇİZELGE 3-2 YÖNTEMLER BAZINDA DİĞER İNTERNET ABONE SAYILARI.....	35
ÇİZELGE 3-3 İSS PAZAR PAYLARI	36
ÇİZELGE 3-4 İSS YILLIK HİZMET GELİRLERİ, ₺.....	37
ÇİZELGE 3-5 İSS HİZMET GELİRLERİ, ₺.....	37
ÇİZELGE 3-6 ELEKTRONİK VE MOBİL İMZA.....	42
ÇİZELGE 4-1 3G HİZMETİ KULLANICI VERİLERİ	44
ÇİZELGE 4-2 EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	55
ÇİZELGE 4-3 AVEA, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR	55
ÇİZELGE 4-4 VODAFONE, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR	56
ÇİZELGE 4-5 TURKCELL, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR.....	56
ÇİZELGE 5-1 ALTERNATİF İŞLETMELERİN FİBER UZUNLUKLARI	67
ÇİZELGE 5-2 ALTYAPI İŞLETMELERİNİN PAZAR PAYLARI	68
ÇİZELGE 5-3 ALTYAPI HİZMETLERİNE İLİŞKİN ABONE SAYILARI VE GELİR	68
ÇİZELGE 5-4 KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	69
ÇİZELGE 5-5 REHBERLİK HİZMETLERİ	71
ÇİZELGE 5-6 REHBERLİK HİZMETİ İŞLETMELERİNİN PAZAR PAYLARI.....	72
ÇİZELGE 5-7 OKTH HİZMETLERİ	72

KISALTMALAR

Rapor kapsamında adı geçen işletmeciler ve kısaltmalarına aşağıda yer verilmektedir.

İŞLETMECİ ADI	KISALTMA
ADDRES BİLGİ TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Adres
AKAR TELEKOM VE İLETİŞİM HİZMETLERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	Akar Telekom
ASSİSTT REHBERLİK VE MÜŞTERİ HİZM. A.Ş.	AssisTT
AT&T GLOBAL İLETİŞİM SERVİSLERİ LTD. ŞTİ.	AT&T Global
AVEA İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Avea
AVENCOM TELEKOM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	Avencom
BALSSES İLETİŞİM TEKNOLOJİ BİLGİSAYAR HİZ. İTH. İHR. TİC. LTD. ŞTİ.	Balses
BEŞTEK TELEKOMÜNİKASYON İLETİŞİM HİZMETLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Beştek
BİZFONİK TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Bizfonik
BN TELEKOM HABERLEŞME TİCARET A.Ş.	BN Telekom
BT BİLİŞİM HİZM. A.Ş.	BT Bilişim
BT TELEKOM HİZM. A.Ş.	BT Telekom
CALLTÜRK TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Callturk
DEKSARNET TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Deksarnet
DİGİTAL PLATFORM TENOLOJİ HİZMETLERİ A.Ş.	Digital Platform (Digiturk)
DİLEK TELEKOM İLETİŞİM VE BİLİŞİM HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	Dilek Telekom
DOĞAN İLETİŞİM ELEKTRONİK SERVİS HİZMETLERİ VE YAYINCILIK A.Ş.	Doğan İletişim
DOĞAN TV DİGİTAL PLATFORM İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	Doğan TV Digital (D-Smart)
DORUK İLETİŞİM VE OTOMASYON SAN. VE TİC. A.Ş.	Doruknet
DURU TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Duru Telekom
ESKİŞEHİR BİLİŞİM İLETİŞİM SAN. VE TİC. AŞ	Eskişehir
EQUANT İSTANBUL TELEKOM A.Ş.	Equant İstanbul
FIRAT TELEKOM TİC. LTD. ŞT	Fırat Telekom
GLOBAL TEKNOLOJİ TELEKOMÜNİKASYON HİZM. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Global Telekom
GLOBALSTAR AVRASYA UYDU SES VE DATA İLETİŞİMİ A.Ş.	Globalstar
GRİD TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Grid Telekom
GÜVEN TELEKOM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Güven Telekom
HİMNİT İLETİŞİM HİZM. LTD. ŞTİ.	Himnet
INFOLINE REHBERLİK VE ÇAĞRI MERKEZİ HİZM. A.Ş.	Infoline
IPC TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ. (MEG DANIŞMANLIK VE PAZARLAMA TİC. LTD. ŞTİ. adlı işletmecinin unvanı IPC TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ. olarak değişmiştir.)	IPC Telekom
İKON İLETİŞİM TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	İkon İletişim
İŞ NET ELEKTRONİK BİLGİ ÜRETİM DAĞITIM TİC. VE İLETİŞİM HİZM. A.Ş.	İş Net
KOBİKOM İLETİŞİM BİLİŞİM HİZMETLERİ ELEKTRİK ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Kobikom

İŞLETMECİ ADI	KISALTIMA
KULE HİZMET VE İŞLETMECİLİK A.Ş.	Kule Hizmetleri
MEDİTERRANEAN NAUTILUS TELEKOMÜNİKASYON HİZM. TİC. A.Ş.	Mednautilus
MEGA ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Mega Telekom
METRONET İLETİŞİM TEKNOLOJİ A.Ş.	Metronet
MİKROTEL İLETİŞİM VE TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ.	Mikrotel
MİLLENİCOM TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Millenicom
MLT TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	MLT Telekom
MOBİLKOM ELEKTRONİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	Mobilkom
MTCTR MEMOREX TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	MTCTR Memorex
NETGSM İLETİŞİM VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ A.Ş.	NetGSM
NETONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	Netonline
OMS BİLİŞİM VE TELEKOMÜNİKASYON HİZM. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ	OMS Telekom
OYAK TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Oyak
PLUSS TELEKOM İLETİŞİM TİC. LTD. ŞTİ	Pluss Telekom
REHBERLİK HİZMETLERİ SERVİSİ A.Ş.	Rehberlik Hizmetleri Servisi
ROİTEL TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Roitel
SUPERONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Superonline
T SYSTEMS TELEKOMÜNİKASYON LTD. ŞTİ.	T-Systems
TEKNOMOBİL UYDU HABERLEŞME A.Ş.	Teknomobil
TELEKUTU İLETİŞİM HİZM. LTD. ŞTİ.	Telekutu
TELNET TELEKOM HİZM. A.Ş.	Telnet
TELSAM TELEKOMÜNİKASYON YAZILIM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Telsam
TSM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HİZM. TİC. VE SAN. A.Ş.	TSM Bilişim
TTM TEL. VE İLETİŞİM HİZM. SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	TTM Telekom
TTNET A.Ş.	TTNET
TURKCELL İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Turkcell
TURKNET İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Turknet
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Türk Telekom
TÜRKSAT UYDU HABERLEŞME KABLO TV VE İŞLETME A.Ş.	Türksat
ÜNİVERSAL TELEKOMÜNİKASYON İLETİŞİM SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	Üniversal Telekom
VASTECH İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Vastech
VATANNET TELEKOM BİLİŞİM HİZM. LTD. ŞTİ.	Vatannet
VERİMOR TELEKOMÜNİKASYON TİCARET LTD. ŞTİ.	Verimor Telekom
VERİTA İLETİŞİM HİZMETLERİ TİC. LTD. ŞTİ.	Verita
VERİZON ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ.	Verizon
VODAFONE ALTERNATİF TELEKOM HİZM. A.Ş.	Vodafone Alternatif
VODAFONE NET İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Vodafone Net
VODAFONE TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Vodafone
VOİP TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	Voip Telekom
YENİ TELEKOM İNTERNET HİZM. LTD. ŞTİ.	Yeni Telekom

1 GENEL PAZAR VERİLERİ

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmış olup rapor kapsamında 2013 yılı birinci üç aylık dönemine (Ocak-Şubat-Mart) ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI

15 Mayıs 2013 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 444 olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 712'dir. Çizelge 1-1'de hizmet türlerine göre yetkilendirme sayılarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Hizmet Türlerine göre Yetkilendirme Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM Hizmeti	3
	IMT-2000/UMTS Hizmeti	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	31
	Uydu Platform Hizmeti	8
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	89
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	198
	Sabit Telefon Hizmeti	44
	Kablolu Yayın Hizmeti	16
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	5
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	1
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	31
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	2
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	77
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	5
	Sabit Telefon Hizmeti	175
	Rehberlik Hizmeti	12
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	10
TOPLAM		712

1.2 İŞLETMELERİN GELİR VE KÂRLARI

Elektronik haberleşme sektöründe toplam gelirlerin yıllar itibarıyla gelişimine bakıldığında özellikle mobil hizmetlerden elde edilen gelirler başta olmak üzere artış yaşandığı görülmektedir. Çizelge 1-2'de Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin 2008 yılından itibaren yıllık net satış gelirlerine yer verilmektedir. 2011 yılında 22,3 milyar TL'yi aşan toplam net satış gelirleri 2010 yılına göre yaklaşık %5 oranında artmıştır. 2012 yılında ise net satış gelirleri %6,5'lik artışla 23,8 milyar TL'yi aşmıştır.

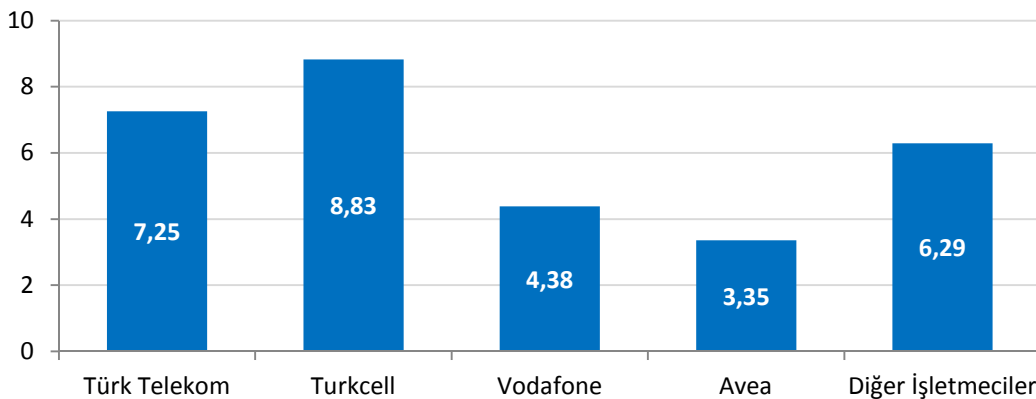
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri, ₺

Net Satış* (₺)	2008	2009	2010	2011	2012
Türk Telekom	7.734.891.747	7.700.260.858	7.340.362.030	7.374.599.666	7.253.226.575
Turkcell	7.875.874.606	8.025.025.237	7.991.150.227	8.332.040.983	8.828.290.710
Vodafone	2.778.218.000	2.584.989.000	3.005.198.407	3.741.607.933	4.380.371.258
Avea	1.973.025.289	2.406.805.292	2.497.421.759	2.906.743.653	3.354.467.547
TOPLAM	20.362.009.642	20.717.080.387	20.834.132.423	22.354.992.235	23.816.358.102

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 1-1'de 2012 yılı sonu itibarıyla işletmecilerin gelir dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki diğer işletmecilerin net satış gelirleri toplamı 6,29 milyar TL olarak gerçekleşmiştir¹.

Şekil 1-1 Toplam Gelirin İşletmeciler Arasında Dağılımı, 2012, Milyar ₺

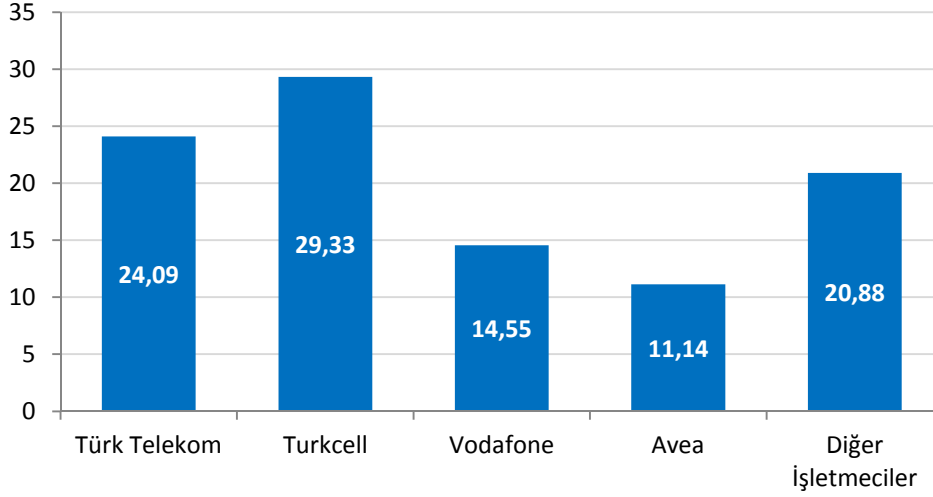

* Şebeke işletmecilerine ait gelirler, Kurumumuza gönderilen kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak, diğer işletmecilere ait gelirler ise işletmeci veri formları kapsamında Kurumumuza gönderilen gelir bilgileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

¹ Rapor kapsamında diğer işletmecilere ait gelir bilgileri (2011, 2012 ve 2013-1) güncellenmiştir.

Şekil 1-2'de 2012 yılında elde edilen toplam gelirin işletmeciler arasında yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılında toplam gelirlerin yaklaşık %29,33'ünü Turkcell, %24,09'unu Türk Telekom, %14,55'ini Vodafone, %11,14'ünü Avea ve %20,88'ini diğer işletmeciler elde etmiştir.

Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, 2012, %

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmekte olup söz konusu değerler işletmecilerin Kurumumuza bildirdiği kesinleşmemiş gelir bilgilerini içermektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 6,24 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri, ₺

Net Satış (₺)	2013-1
Türk Telekom	1.788.565.271
Turkcell	2.200.788.251
Vodafone	1.334.624.206
Avea	917.101.360
TOPLAM	6.241.079.088

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin 2008-2012 yılları arasında elde ettikleri net kâr rakamlarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-4 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Yıllık Net Kâr Değerleri, ₺

Net Kâr* (₺)	2008	2009	2010	2011	2012
Türk Telekom	2.610.791.956	2.746.613.306	2.956.000.797	2.468.971.871	2.995.771.673
Turkcell	2.777.908.000	2.237.697.000	2.154.605.000	2.262.195.067	2.421.010.843
Vodafone	-582.206.309	-1.397.657.291	-1.375.162.834	-696.907.047	-91.669.117
Avea	-514.343.382	-1.240.086.183	-962.938.607	-1.054.556.808	-752.521.475

*Net kâr rakamları işletmecilerin yıllık olarak gönderdikleri kesinleşmiş gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Çizelge 1-5'te Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricindeki işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla gelir bilgilerine yer verilmektedir. Yetkilendirme türleri arasında gelir kırılımını sağlayamayan işletmecilerin gelir bilgilerine ana faaliyet alanında yer verilmiştir. Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2013 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 1,42 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece sektörde faaliyet gösteren tüm işletmecilerin toplam gelirleri 2013 yılı birinci çeyreği için yaklaşık 7,7 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-5 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Gelir Bilgileri, ₺

YETKİLENDİRME TÜRÜ	2013-1
İSS	976.794.050
STH	191.119.715
ALTYAPI	112.987.068
UYDU HABERLEŞME	48.954.252
REHBERLİK	19.174.708
KABLO TV	69.604.030
GMPCS	3.261.483
OKTH	2.160.565
TOPLAM	1.424.055.871

Çizelge 1-6'da Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecileri haricinde aşağıda belirtilen yetkilendirme türleri kapsamında hizmet sunan işletmecilerin, 2011 ve 2012 yıllarında sahip oldukları yetkilendirmeler kapsamında işletmeci veri formları ile Kurumumuza sundukları gelir bilgilerine yer verilmektedir.

Çizelge 1-6 Diğer İşletmecilerin Yıllık Gelir Bilgileri, ₺

YETKİLENDİRME TÜRÜ	2011	2012
İSS	3.305.337.762	4.301.963.631
STH	464.843.229	701.727.609
ALTYAPI	465.599.939	571.059.398
UYDU HABERLEŞME	154.548.388	250.182.548
REHBERLİK	76.607.221	82.667.281
KABLO TV	199.984.148	354.650.923
GMPCS	15.319.180	14.943.831
OKTH	7.513.069	9.752.793
TOPLAM	4.689.752.936	6.286.948.014

1.3 İŞLETMECİ YATIRIMLARI

Çizelge 1-7 ve Çizelge 1-8'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin 2013 yılı birinci çeyrek yatırım bilgilerine ve 2008-2012 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyreğine bakıldığında Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin toplam yatırım miktarının yaklaşık 557 Milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Üç Aylık Yatırımları, ₺

Yatırım (₺)	2013-1
Türk Telekom	151.766.407
Turkcell	117.122.974
Vodafone	228.069.441
Avea	60.177.546
TOPLAM	557.136.368

Çizelge 1-8'de yer alan toplam yıllık yatırım bilgilerine bakıldığında 2012 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla Türk Telekom'un yatırımında %4,3 oranında bir artış görülmektedir. Aynı dönemler için Turkcell'in yatırımları %5,9 oranında artarken Vodafone yatırımları %26,4, Avea yatırımları ise %5,4 oranında azalmıştır.

Çizelge 1-8 Türk Telekom ve Mobil Şebeke İşletmecilerinin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺

Yatırım (₺)	2008	2009	2010	2011	2012
Türk Telekom	1.375.310.179	1.214.950.018	1.099.376.770	1.371.661.333	1.430.588.567
Turkcell	587.380.000	1.823.087.000	779.323.342	894.292.038	947.118.056
Vodafone	446.725.928	1.556.997.971	1.043.320.000	799.790.152	588.602.245
Avea	958.236.891	1.208.795.929	838.780.574	799.871.483	756.699.110
TOPLAM	3.367.652.998	5.803.830.918	3.760.800.686	3.865.615.006	3.723.007.979

Çizelge 1-9'da pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyrek yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Buna göre, 2013 yılının ilk çeyreğinde diğer işletmeciler tarafından yaklaşık 495 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 1-9 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, ₺

Yatırım (₺)	2013-1
Diğer İşletmeciler	494.764.280

Son dönemde yatırımlarını gitgide artıran diğer işletmecilerin 2011 ve 2012'de gerçekleştirdikleri toplam yıllık yatırım miktarlarına Çizelge 1-10'da yer verilmektedir.

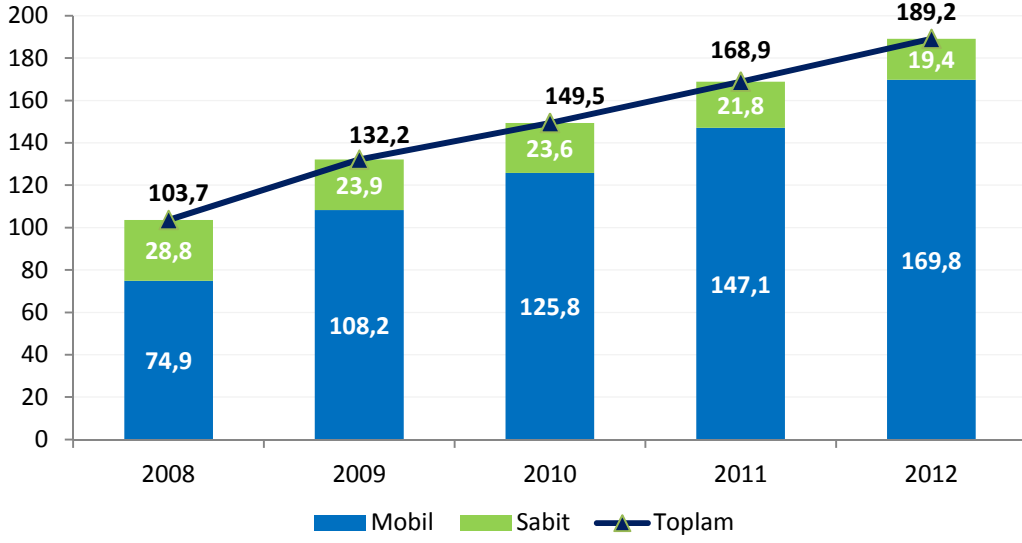
Çizelge 1-10 Diğer İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, ₺

Yatırım (₺)	2011	2012
Diğer İşletmeciler	1.735.048.428	2.038.541.346

1.4 TOPLAM TRAFİK

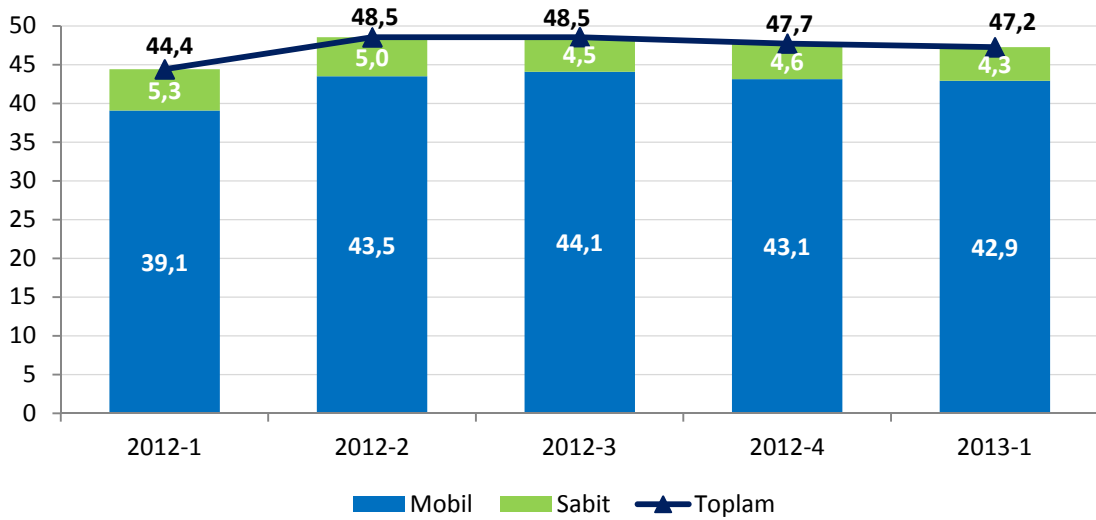
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibarıyla mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2012 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı %12 artarak 189,2 milyar dakikaya ulaşırken bu trafiğin yaklaşık %90'ını mobil trafik oluşturmuştur.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Şekil 1-4'te 2012 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 42,9 milyar dakika olurken sabit trafik miktarı ise 4,3 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil trafik miktarı yaklaşık %0,5 oranında azalırken sabit trafik miktarı ise yaklaşık %6,5 oranında azalmıştır. 2012 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 44,4 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2013 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 47,2 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

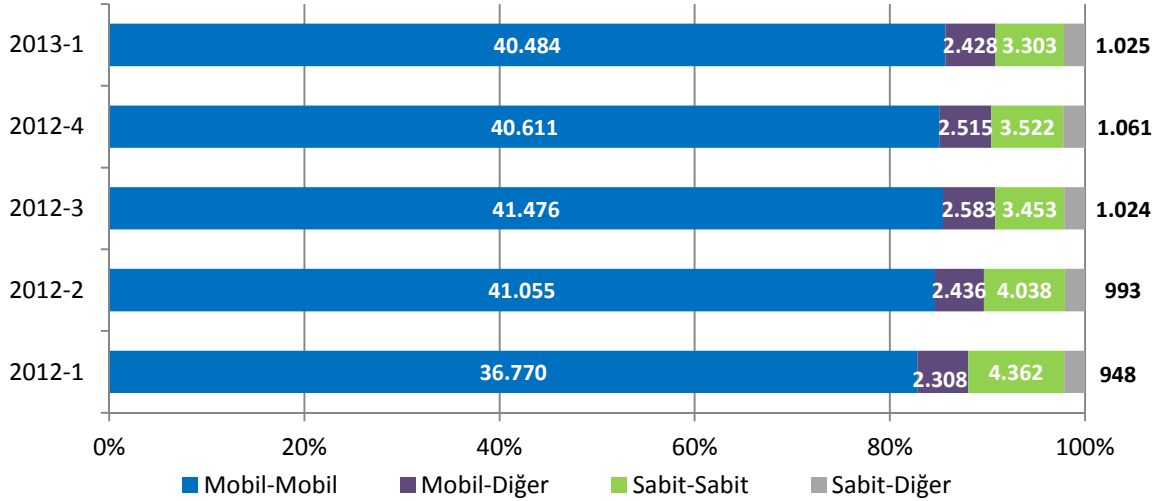
Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Türkiye elektronik haberleşme sektöründe sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlere göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde aşağıdaki şekillerde

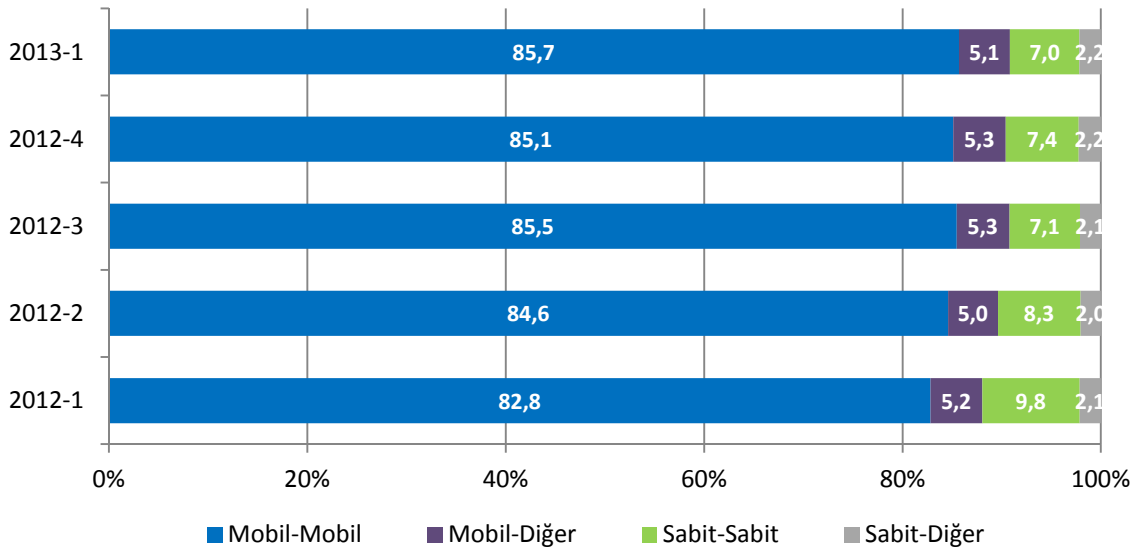
kıyaslanmaktadır. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %10,1 oranında artarken sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %24,2 oranında azalmıştır. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı yaklaşık %0,3 oranında azalırken sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %6,2 oranında azalmıştır.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Toplam trafiğin büyük bir kısmını (%85,7), mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşan mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır (Şekil 1-6).

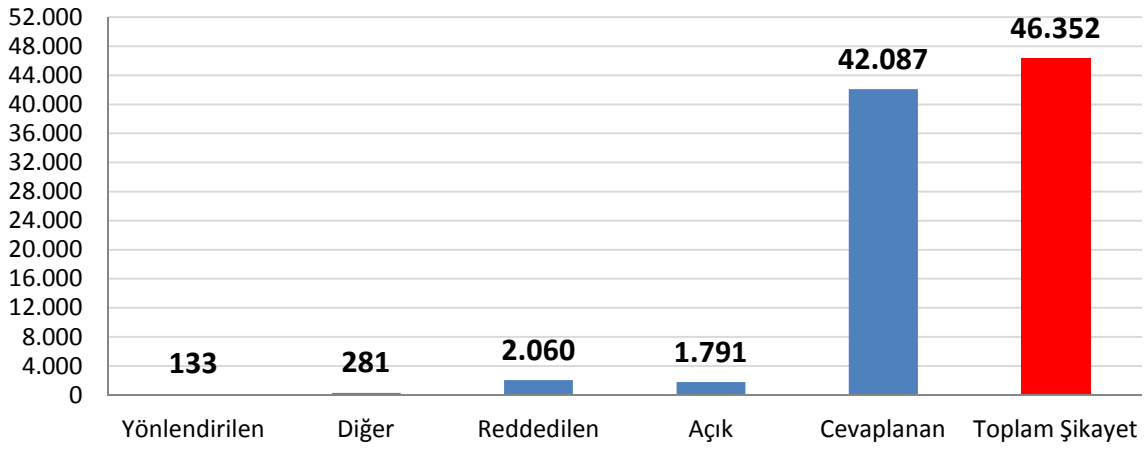
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, %

1.5 TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİ

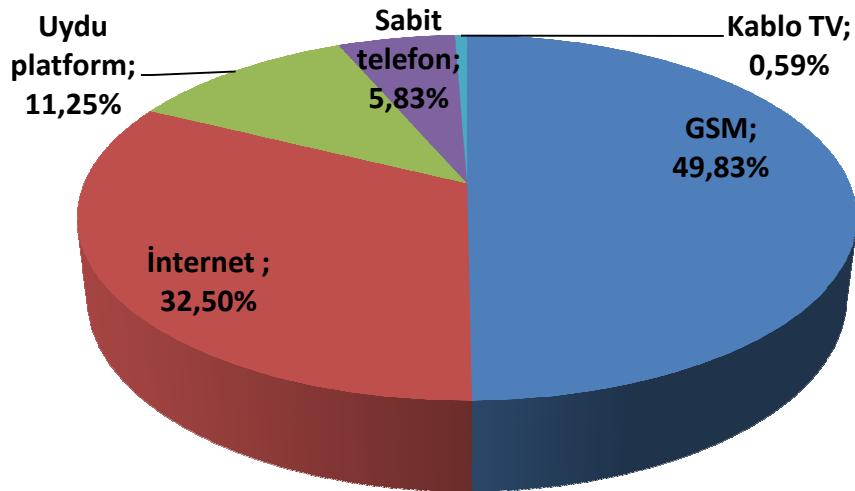
01/08/2012 ile 15/05/2013 tarihleri arasında Kuruma gelen toplam şikâyet sayısı 46.352 olup; bu şikâyetlerin 42.087 tanesi cevaplanmış, 133 tanesi Kurum içinde başka birimlere yönlendirilmiş, 1.791 tanesi işleme konulmuş fakat sonuçlanmamış ve 2.060 tanesi ise reddedilmiştir.²

Şekil 1-7 01.08.2012 – 15.05.2013 Arası Döneme İlişkin Tüketici Şikâyetleri

Toplam şikâyetlerin sektör bazında dağılımına bakıldığında, en fazla şikâyetin yaklaşık %50 oranında GSM hizmetleri ile ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Şekil 1-8 Tüketici Şikâyetlerinin Sektör Bazında Dağılımı

² Gerekli kontrolleri yapılarak ilgili işletmeciye iletilmiş ancak henüz sonuçlanmamış şikâyetler "açık" adı altında gösterilmektedir.

Yapılan Şikâyetlerin konusu itibarıyla değerlendirilmesine aşağıdaki izelge kapsamında yer verilmekte olup en fazla Őikâyete konu hususun faturalara ilişkin olarak gerçekleştiği görülmektedir. Sektörler bazında alınan Şikâyetlerin içinde en fazla yer tutan Şikâyet konularının yüzdesel dağılımına aşağıda yer verilmektedir.

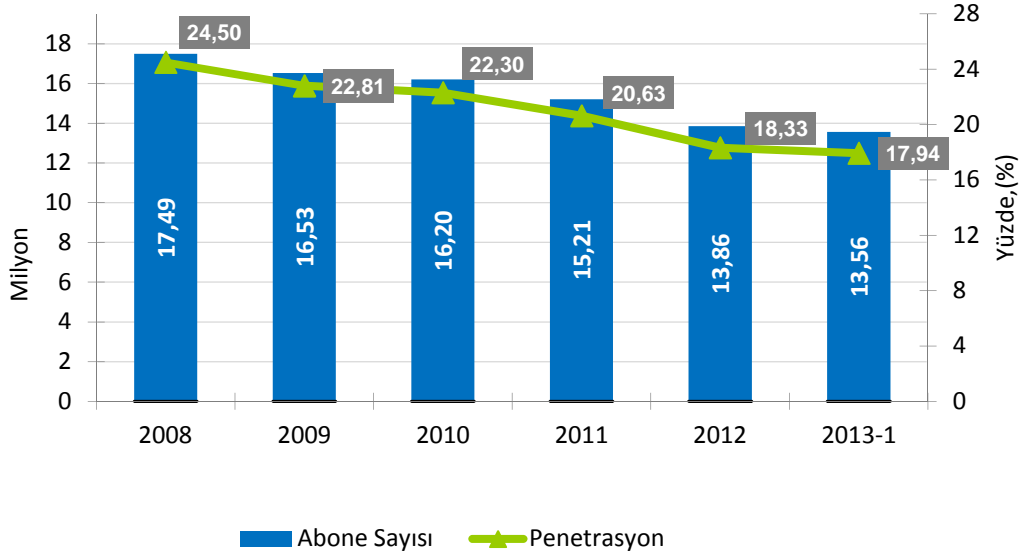
Çizelge 1-11 Tüketiciler Şikâyetlerinin Konusu İtibarıyla Dağılımı

01 Ağustos - 15 Mayıs 2013	İlgili Sektörde En Fazla Şikâyet Edilen Konunun İlgili Sektördeki Toplam Şikâyet içindeki Payı
GSM	Faturalar → %37,6
İnternet Servis Sağlayıcılığı	Faturalar → %20,03
Uydu platform	Fesih/geçici durdurma → %44,58
Sabit telefon	Bağlantı Sorunu → %19,49
Kablo TV	Faturalar → %21,29

2 SABİT PAZAR VERİLERİ

2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla 13.563.819 sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı bir önceki çeyreğe göre %0,4 azalarak yaklaşık %17,94 seviyesine düşmüştür (Şekil 2-1). Bununla birlikte, Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,76³ olduğu göz önünde bulundurulduğunda sabit telefon hizmetlerinin Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 2-1 Sabit Abone Sayısı ve Penetrasyon

Sabit telefon hizmetleri (STH) sunan işletmecilerin⁴ 2013 yılının birinci çeyreği itibarıyla kullanıcı bilgilerine bakıldığında, taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısının 356.285, arama bazında taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısının ise 190.287 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Diğer yöntemlerle STH işletmecilerini kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 876.109’dur.

Çizelge 2-1 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayıları

Yöntem	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2013-1
Taşıyıcı Ön Seçimi	420.755	402.966	397.704	415.239	356.285
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	144.690	174.338	185.532	193.652	190.287
Diğer Erişim Yöntemleri	259.020	340.201	383.039	633.463	876.109
TOPLAM	824.465	917.505	966.275	1.242.354	1.422.681

³ TÜİK 2011 verisidir.

⁴ STH yetkilendirmesine sahip olan işletmecilerden 86 adetine ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-2'de tüm yöntemlerle ulaşılan kullanıcı sayısı açısından STH işletmecilerinin pazar payları yer almaktadır. Buna göre ilk üç sırada TTNNet, Millenicom ve Superonline yer almaktadır.

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayısına göre Pazar Payları, 2013-1

İşletmeci	Pazar Payı (%)
TTNet	35,20
Millenicom	18,75
Superonline	17,31
Turknet	10,44
Vodafone Net	7,09
İş Net	6,22
TTM Telekom	2,50
NetGSM	1,47
İkon	0,44
Roitel	0,17
Diğer	0,42

STH işletmecileri ön ödemeli kartlar ile de son kullanıcılara arama hizmetleri sunmaktadır. STH işletmecilerinin 2013 yılının birinci çeyreği itibarıyla sattıkları toplam ön ödemeli kart adedi 3.106.429 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-3 STH İşletmecileri Toplam Ön Ödemeli Kart Satış Adedi

Dönem	Satılan Kart Miktarı
2012 - 1	2.847.205
2012 - 2	3.137.637
2012 - 3	3.826.654
2012 - 4	3.128.015
2013 - 1	3.106.429

2013 yılı birinci çeyrekte kart satışlarına göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-4'te gösterilmektedir. Bu çerçevede, 2013 yılının birinci çeyreğinde kart satış adedine göre en yüksek paya sahip ilk üç işletmeci sırasıyla TTM Telekom, IPC Telekom ve İkon İletişim olmuştur.

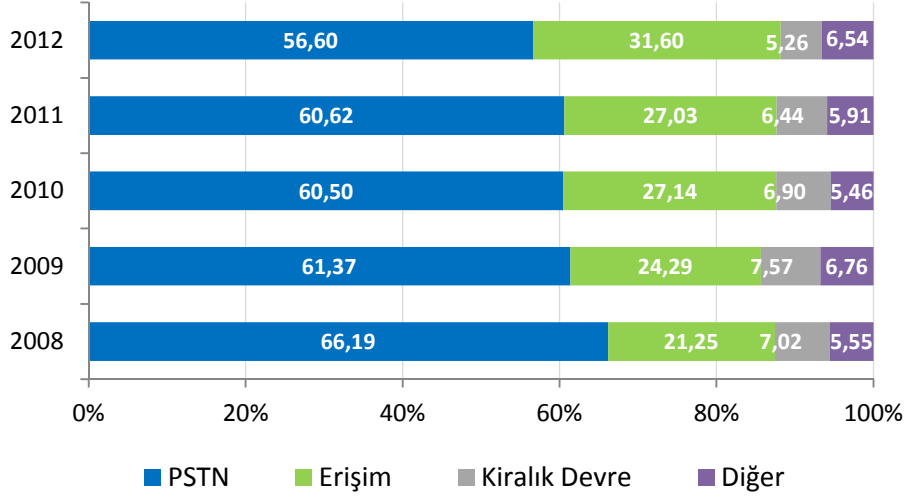
Çizelge 2-4 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına göre Pazar Payları, 2013-1

İşletmeci	Pazar Payı (%)
TTM Telekom	28,18
IPC Telekom	19,03
İkon İletişim	12,35
Virgo	11,68
Superonline	11,63
Millenicom	10,50
Eli Telekom	2,90
Mega Telekom	2,39
Akar Telekom	0,60
Diğer	0,73

2.1 SABİT PAZARDA GELİRLER

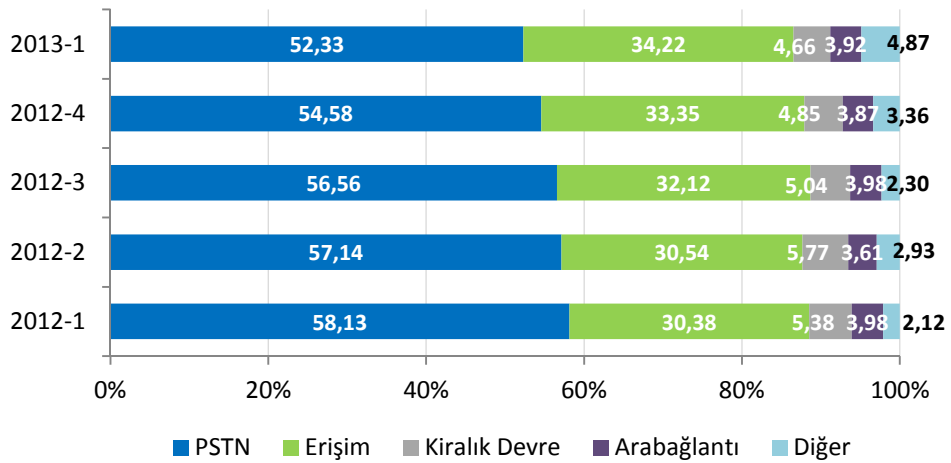
Şekil 2-2'de sabit pazarda Türk Telekom'un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılında sabit telefon (PSTN) hizmetleri ile kiralık devre gelirlerinin toplam gelirdeki payının bir önceki yıla göre azaldığı, erişim ve diğer hizmetlerden elde edilen gelirlerin payının ise arttığı görülmektedir. 2008 yılında toplam gelirlerin %66,19'unu oluşturan PSTN hizmetlerinin 2012 yılında toplam gelirlerdeki payı %56,6'ya düşmüştür. Buna karşın, 2008 yılında toplam gelir içinde %21,25'lik bir paya sahip olan erişim hizmetleri 2012 yılında toplam gelir içindeki payını %31,6'ya çıkarmıştır. 2012 yılına bakıldığında kiralık devre gelirleri, toplam sabit gelirlerin %5,26'sı iken; arabağlantı, yurtdışı hesaplaşma, teleks-teleteks vb. gelirlerin oluşturduğu diğer gelirlerin ise toplam sabit gelirlerin %6,54'ünü oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 2-2 Türk Telekom'un Yıllık Sabit Gelirinin Dağılımı, %

Şekil 2-3'te 2012 yılı birinci çeyrekte itibaren üçer aylık dönemler halinde Türk Telekom'un sabit gelirlerinin dağılımı yer almaktadır. Görüleceği üzere, 2013 yılının birinci çeyreğinde PSTN gelirleri toplam gelirin %52,33'ünü teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin %34,22'sini oluşturmuştur. 2012 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında, PSTN ve kiralık devre gelirlerinin toplam gelir içindeki payının azaldığı, buna karşın erişim dolayısıyla elde edilen gelirlerin payının arttığı gözlenmektedir.

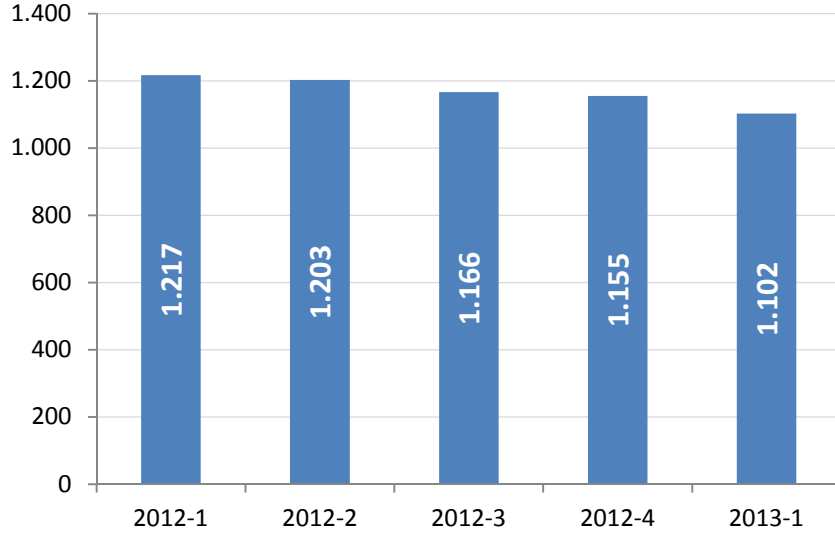
Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı⁶, %

2.2 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ

2013 yılı birinci üç aylık dönem itibarıyla sabit telefon gelirleri yaklaşık 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre %9,4 oranında azalırken bir önceki döneme göre de %4,6 oranında düşmüştür.

Şekil 2-4 Sabitten Arama Gelirlerinin Dağılımı, Milyon ₺

Çizelge 2-5'te 2012 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla STH işletmecilerinin elde ettikleri net satış gelirleri toplamına yer verilmektedir. Yaklaşık 1,4 milyon kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler 191,12 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-5 STH İşletmecilerinin Net Satış Gelirleri

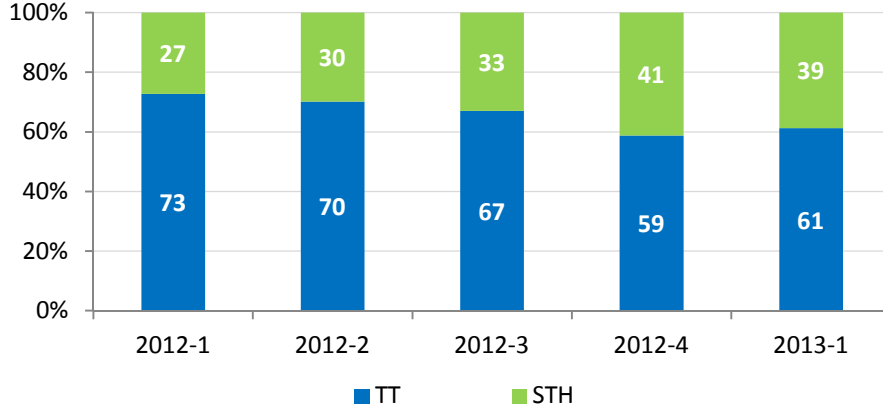
Dönem	Net Satış Geliri ⁵ , ₺
2012 - 1	145.348.092
2012 - 2	160.147.211
2012 - 3	165.216.023
2012 - 4	230.832.410
2013 - 1	191.119.715

Şekil 2-5'te STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un arama hizmetlerine ilişkin gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir⁶. STH

⁵ STH İşletmecilerinin tüm STH hizmetlerinden elde ettiği toplam net satış gelirlerini ifade etmektedir.

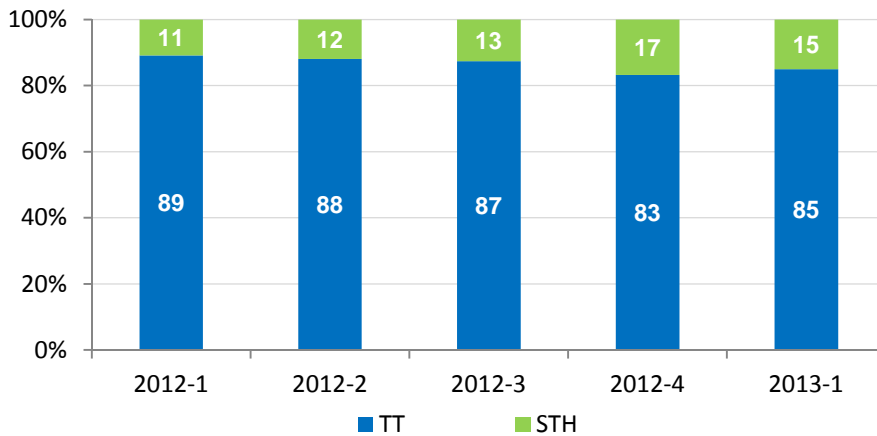
işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2012 yılı birinci üç aylık dönemde pazar payları %27 olurken 2013 yılı birinci üç aylık dönemde ise söz konusu pazar payları %39 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH–TT Arama Hizmet Gelirlerine göre Pazar Payları, %

Şekil 2-6'da STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir⁷. Söz konusu gelirlere göre STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un pazar payları 2012 yılı birinci çeyreğinde sırasıyla %11 ve %89 iken söz konusu pazar payları 2013 yılının birinci üç aylık döneminde sırasıyla %15 ve %85 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-6 STH–TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine göre Pazar Payları, %

⁶ Şekil 2-5; STH işletmecilerinin Kurumumuza göndermiş olduğu üçer aylık gelir bilgileri ile Türk Telekom'un aynı dönemlerde Kurumumuza bildirmiş olduğu şehirlerarası, uluslararası ve mobile giden aramalardan elde edilen gelir bilgileri kullanılarak elde edilmiştir.

⁷ Türk Telekom'un şehiriçi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır.

Çizelge 2-6'da Türk Telekom'un EBITDA marjına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyreği için Türk Telekom'un EBITDA marjı %49,4 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-6 Türk Telekom'un EBITDA Marjı

	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2013-1
EBITDA (%)	51,1	53,0	48,5	49,5	49,4

2.3 SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ

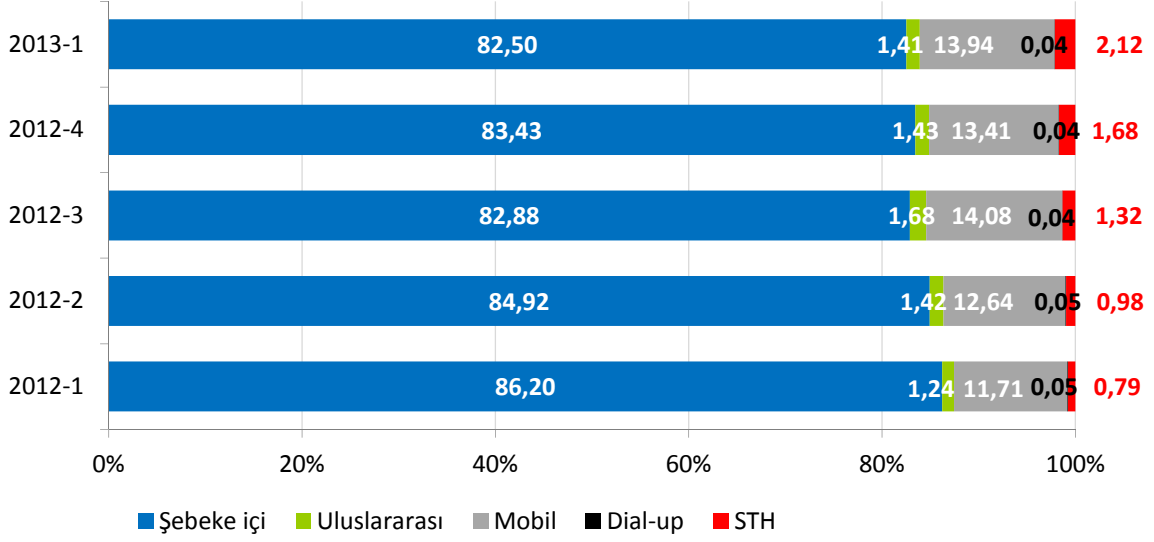
2012 yılının birinci çeyreğinde yaklaşık 4,45 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2013 yılının birinci çeyreğinde %24,5 oranında azalarak yaklaşık 3,39 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının dördüncü çeyreği ile karşılaştırıldığında ise Türk Telekom trafiğinin %6,8 oranında azaldığı görülmektedir.

Çizelge 2-7 Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik dağılımı	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2013-1
Şebeke içi	3.864	3.582	2.980	3.031	2.793
Uluslararası	56	60	61	52	48
Mobil	525	533	506	487	472
Dial-up	2	2	1	1	1
STH	35*	42	48	61	72
Toplam	4.447	4.219	3.596	3.633	3.385

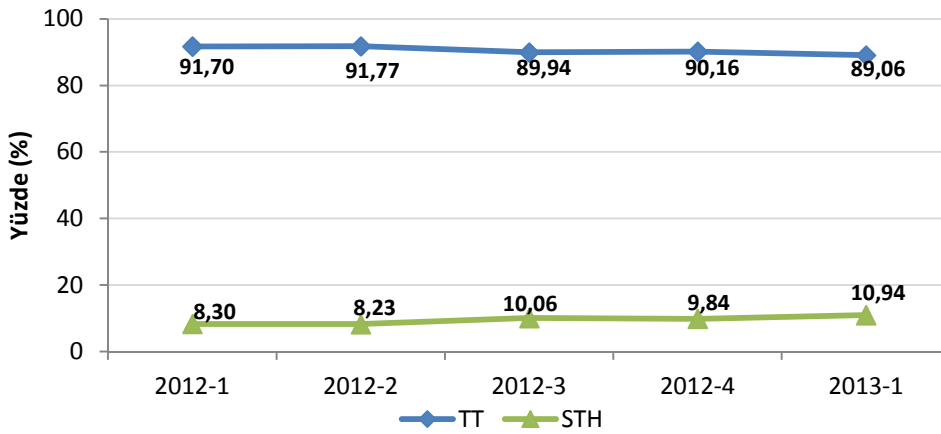
Üçer aylık dönemler itibarıyla trafik dağılımının seyrinin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %86,2 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2013 yılı birinci üç aylık dönemde %82,50 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin %11,71'ini oluşturan mobile doğru trafik 2013 yılının birinci çeyreğinde toplam trafiğin %13,94'ünü teşkil etmiştir.

Şekil 2-7 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %

STH işletmecilerinin internet şebekesi üzerinden ses taşıma (VoIP) yöntemini etkin bir şekilde kullandıkları görülmekte olup STH işletmecilerinden giden çağrılarının toplam süresi içinde VoIP'in payı %59,3'ü bulmaktadır. Şekil 2-8'de STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehiriçi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %9,84 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2013 yılı birinci üç aylık dönemdeki payları %10,94 olarak gerçekleşmiştir.

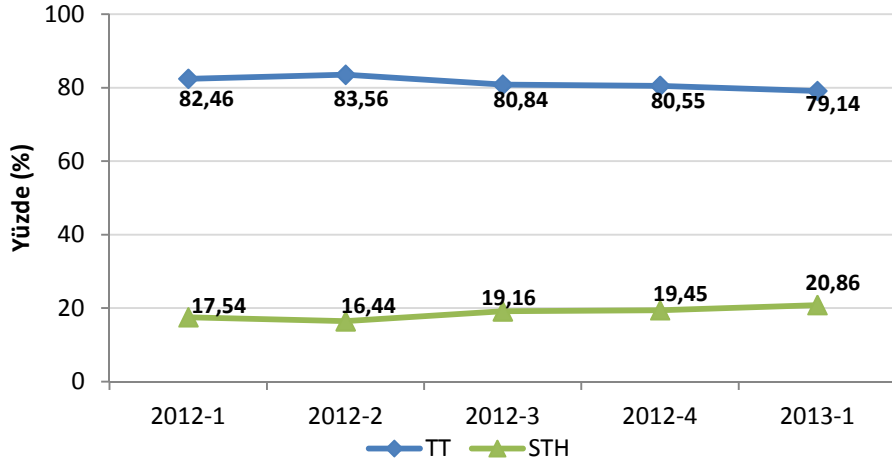
Şekil 2-8 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehiriçi) Trafiği Kıyaslaması, %

Şekil 2-9'da STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirlerarası trafikteki payları 2012 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2013 yılının birinci üç

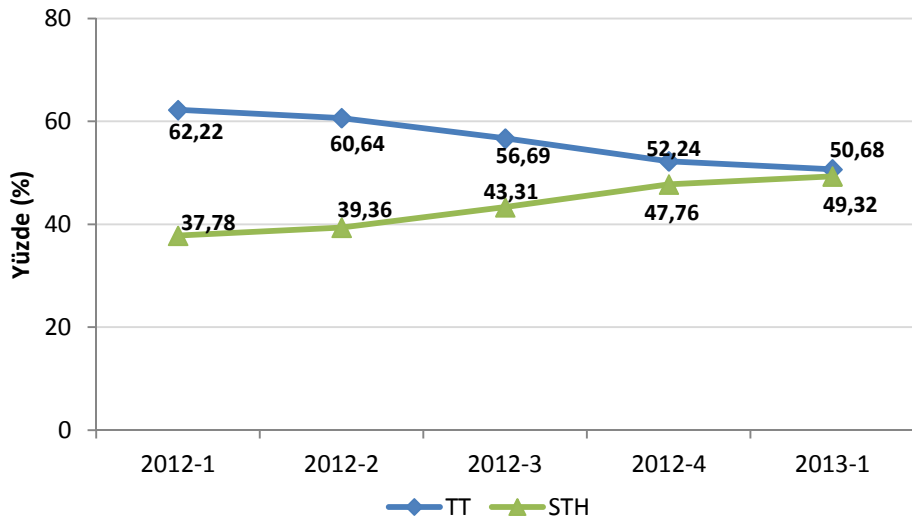
aylık döneminde şehirlerarası trafikte STH işletmecilerinin pazar payı %20,86 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %89,14 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-9 STH–TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafiki Kıyaslaması, %

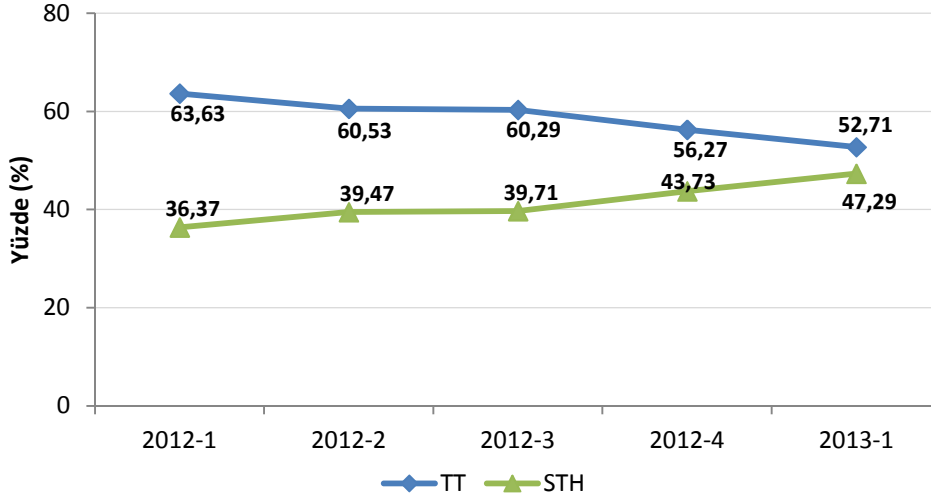
Şekil 2-10'da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2012 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %37,78 iken 2013 yılının birinci üç aylık döneminde aldıkları pay %49,32'ye yükselmiştir. Türk Telekom'un pazar payı ise aynı dönemde %62,22'den %50,68'e düşmüştür.

Şekil 2-10 STH–TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafiki Kıyaslaması, %

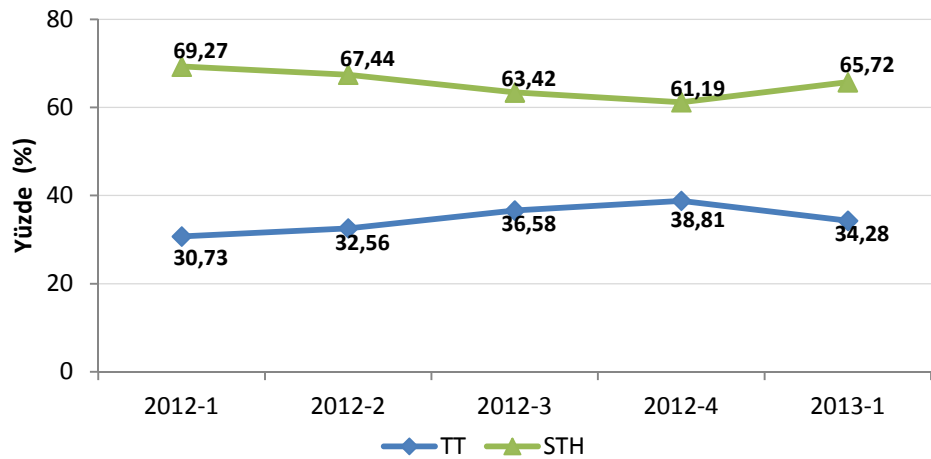
Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı trafiklerine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2012 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazarda Türk Telekom'un %63,63 olan payı 2013 yılı birinci çeyrek sonunda %52,71'e düşmüş, aynı dönemde STH işletmecilerinin payı ise %36,37'den %47,29'a yükselmiştir.

Şekil 2-11 STH–TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

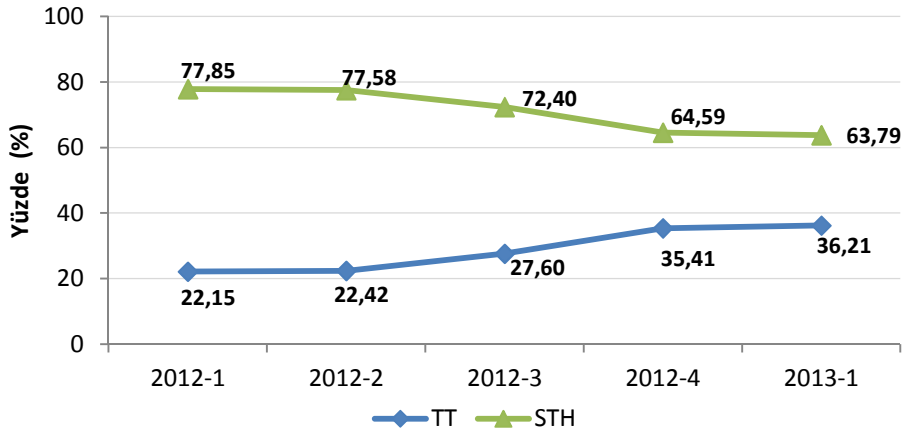
Şekil 2-12'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar paylarına yer verilmektedir. 2013 yılının birinci üç aylık dönemi 2012 yılının birinci üç aylık dönemi ile kıyaslandığında; Türk Telekom'un söz konusu trafikten aldığı pay %30,73'ten %34,28'e yükselirken, STH işletmecilerinin payı ise aynı dönemde %69,27'den %65,72'e düşmüştür.

Şekil 2-12 STH–TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

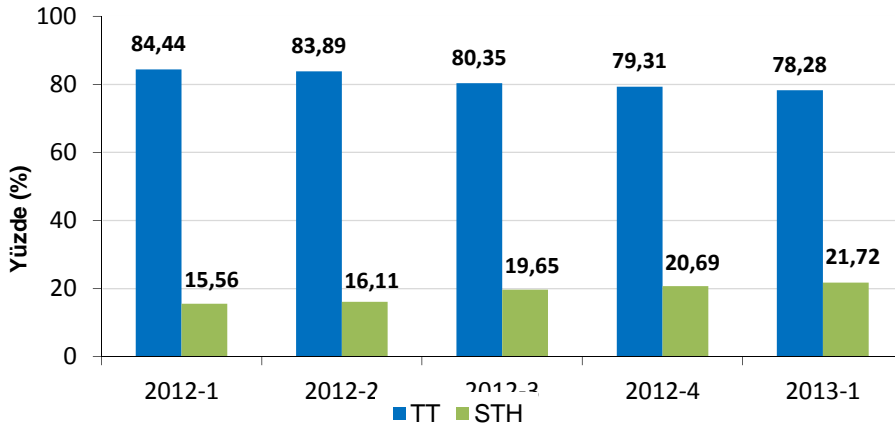
Şekil 2-13'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde ilgili pazardan %77,85 pay alan STH işletmecilerinin 2013 yılı birinci üç aylık dönemde pazar payı %63,79'a düşmüştür. Türk Telekom'un ilgili trafiğe ilişkin pazar payı ise aynı dönemde %22,15'den %36,21'e yükselmiştir.

Şekil 2-13 STH–TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

Şekil 2-14'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %15,56 iken 2013 yılı birinci çeyreğinde %21,72'ye çıkmış, Türk Telekom'un payı ise aynı dönemde %84,44'den %78,28'e gerilemiştir.

Şekil 2-14 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

2.4 KISA NUMARALAR

Çizelge 2-8'de 2013 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında Türk Telekom hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaranın ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık döneminde en sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur. Aynı dönemde 121 (Telefon Arıza), 112 (Sihhi İmdat), 186 (Elektrik Arıza) ve 163 (Borç Sorma) en sık aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-8 Sabit Telefonlardan En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2013-1

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	144,7
121	54,6
112	30,8
186	92,3
163	66,9

2.5 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER

Çizelge 2-9'da 2013 yılı birinci üç aylık döneminde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken Türkmenistan, İngiltere, Bulgaristan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere ve ABD'dir.

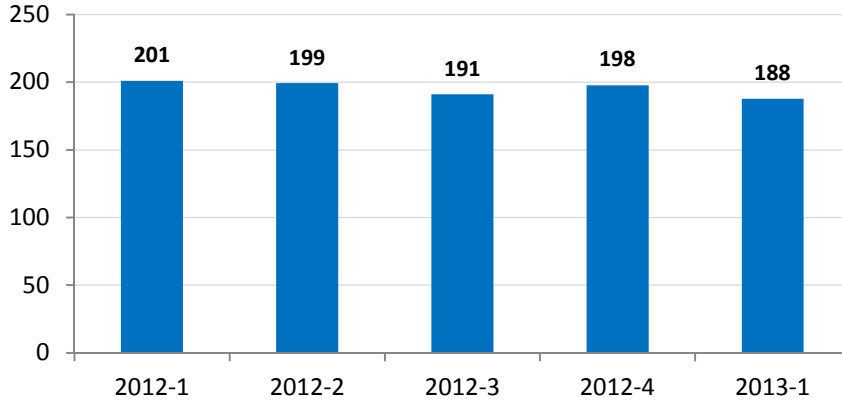
Çizelge 2-9 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler, 2013-1

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
Türkmenistan	Fransa
İngiltere	Hollanda
Irak	İngiltere
KKTC	ABD

2.6 AYLIK KULLANIM MİKTARI (MoU)

Şekil 2-15’de 2012 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık döneminde 188 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁸, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,6 azalırken bir önceki döneme göre %5,08 oranında azalmıştır.

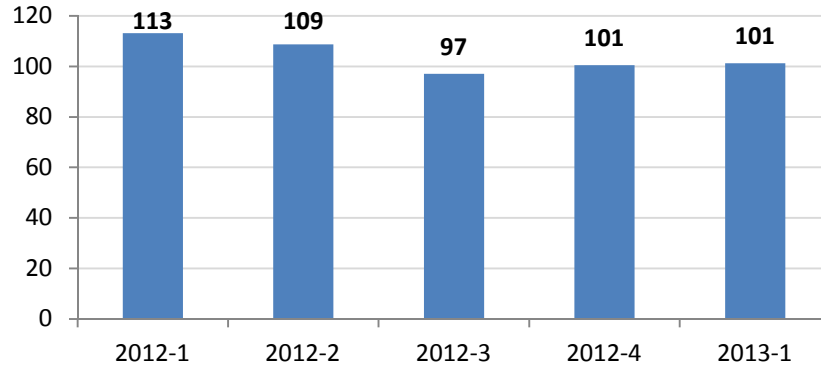
Şekil 2-15 Sabit MoU, Dakika

2.7 ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA

Sabit abonelerin ortalama çağrı başlatma trafiğine (sabit telefondan yaptığı arama miktarına) dönemler itibarıyla Şekil 2-16’da yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyreğinde sabit abonelerin gerçekleştirdikleri ortalama trafik miktarı 113 dakika iken 2013 yılı birinci çeyrekte 101 dakikaya düşmüştür.

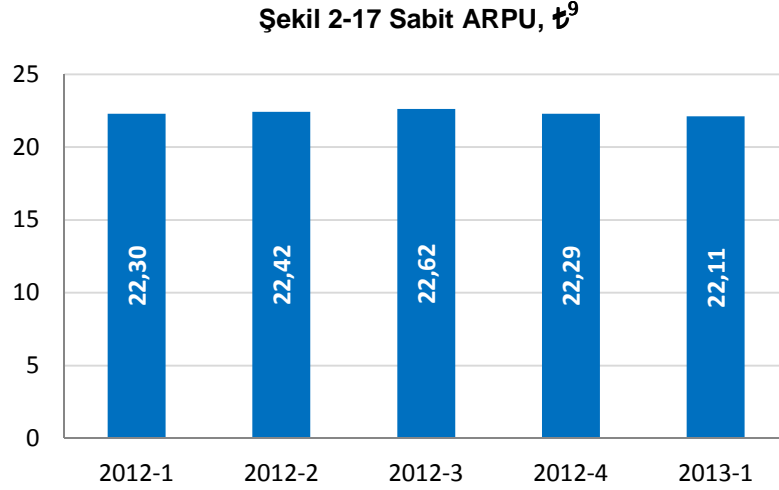
Şekil 2-16 Sabit Abone Ortalama Çağrı Başlatma, Dakika

⁸ Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle, sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süreyi) göstermektedir.

2.8 ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)

Şekil 2-17’de Türk Telekom’un ses hizmetlerine ilişkin 2012 yılından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla aylık bazda ortalama ARPU (Average Revenue per User) rakamlarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrek verilerine göre Türk Telekom’un abone başına aylık geliri 22,11 TL olarak gerçekleşmiştir.

2.9 SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ

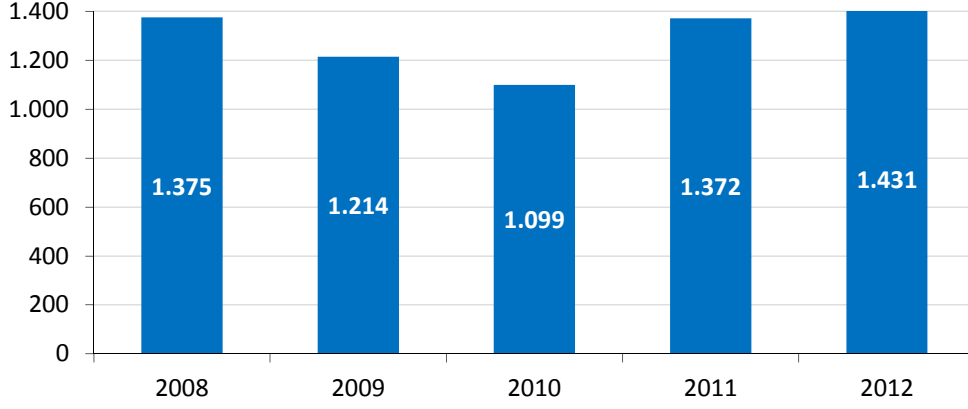
2013 yılı birinci çeyreğinde Türk Telekom net olarak 46.265 abone kaybederken Superonline net olarak 42.462 ve Doğan İletişim net olarak 1.000 abone kazanmıştır. Uygulamanın başlamasından bu yana 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla toplamda 404.258 sabit numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

2.10 SABİT PAZARDA YATIRIM

Şekil 2-18’de 2008-2012 yılları arasında Türk Telekom’un toplam yatırımları incelenmektedir. 2008 yılında 1,3 milyar TL civarında olan yatırım miktarı, 2012 yılında 1,4 milyar TL seviyelerinde gerçekleşmiştir. 2012 yılındaki toplam yatırım miktarı ise bir önceki yıla göre %4,3 oranında artmıştır.

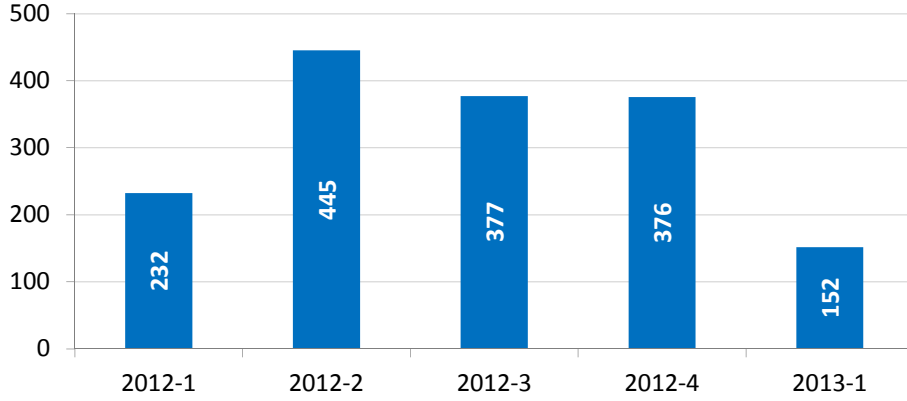
⁹ 2012-4 ARPU değeri güncellenmiştir.

Şekil 2-18 Türk Telekom'un Yıllık Yatırım Miktarı, Milyon ₺

Şekil 2-19'da Türk Telekom'un üçer aylık yatırımları incelenmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde 152 milyon TL olarak gerçekleşen sabit yatırım bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %34,7 oranında azalırken bir önceki döneme göre %59,61 oranında azalmıştır.

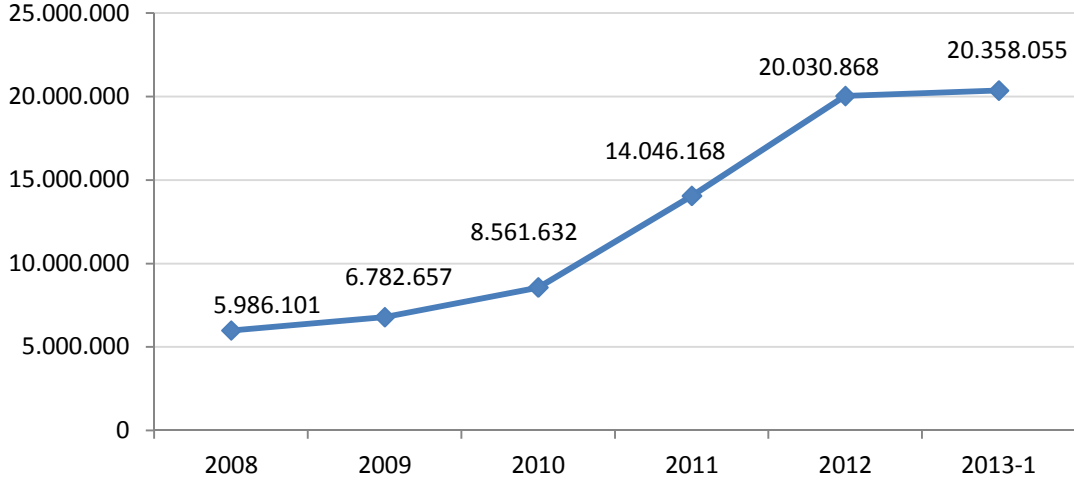
Şekil 2-19 Türk Telekom'un Üç Aylık Yatırım Miktarı, Milyon ₺

3 İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ

2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla genişbant pazarında dikkat çeken en önemli gelişme 2011 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren düşen xDSL abone sayısının tekrar artmaya başlamasının yanında mobil, fiber ve kablo internet abone sayılarında 2010 yılı ortalarında başlayan artışın devam etmesidir. 2011 yılı ikinci ve üçüncü çeyrekteki ağırlıklı olarak mobil kaynaklı %20'lik ortalama artış oranı, 2011 yılı son çeyreğinde %10'lara düşmüştür. 2013 yılı birinci çeyreğine bakıldığında ise toplam artış oranındaki ivmenin düşmesiyle genişbant abonesinin bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %2 oranında arttığı görülmektedir. Ayrıca fiber abone sayısındaki artış oranı da bu dönemde %15 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Şekil 3-1'te 2008 yılından bugüne kadar olan süreçte Türkiye'deki toplam genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken dört yılda üç buçuk kattan fazla artışla 2013 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla 20,3 milyonu geçmiştir.

Şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı¹⁰

Çizelge 3-1'de Türkiye'de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ile çeyrek ve yıllık bazda artış oranlarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla Türkiye'deki çevirmeli internet dâhil toplam internet abone sayısı 20,42 milyon seviyesine ulaşmıştır. 2013 yılının birinci çeyreğinde toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre %1,6 artış gerçekleşmiş olup fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış

¹⁰ Sabit, mobil, kablo, fiber vb. tüm genişbant internet erişim yöntemleri dahil olup çevirmeli (dial up) internet hariçtir.

eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık artış oranı ise %22,4 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları

	2012-1	2012-4	2013-1	Çeyrek Büyüme Oranı (2012-4...2013-1)	Yıllık Büyüme Oranı (2012-1...2013-1)
xDSL	6.736.138	6.643.299	6.678.907	0,5%	-0,8%
Mobil Bilgisayardan İnternet	1.780.895	1.909.530	1.977.612	3,6%	11,0%
Mobil Cepten İnternet	7.161.092	10.252.370	10.380.563	1,3%	45,0%
Kablo İnternet	483.843	500.658	501.201	0,1%	3,6%
Fiber	378.475	645.092	741.675	15,0%	96,0%
Diğer	139.858	139.665	137.256	-1,7%	-1,9%
TOPLAM	16.680.301	20.090.614	20.417.214	1,6%	22,4%

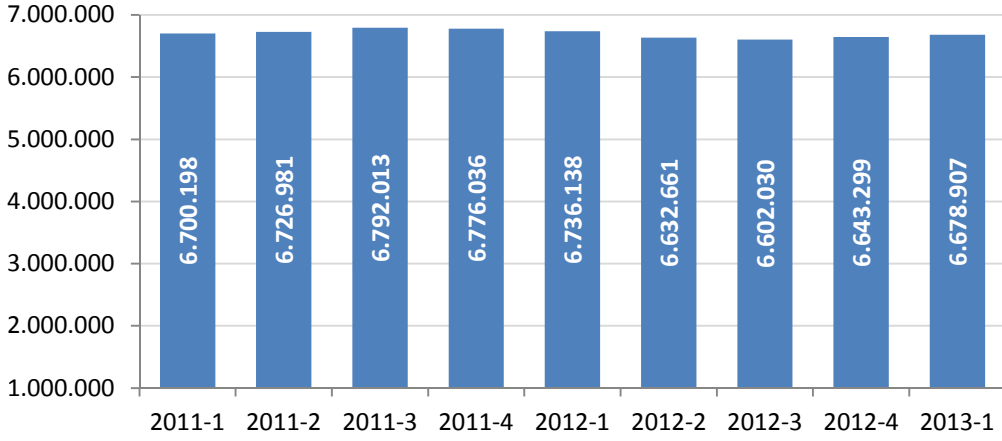
Çizelge 3-1’de yer alan ”Diğer” kaleminin açılımına Çizelge 3-2’de yer verilmektedir. 2013 birinci çeyrek itibarıyla 16.290 ISDN, 10.986 uydu, 36.839 PLC abonesi bulunmaktadır. Ayrıca 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla Türkiye’de 59 bin civarında çevirmeli bağlantı yapan abone bulunmakta olup buradaki düşüş devam etmektedir.

Çizelge 3-2 Yöntemler Bazında Diğer İnternet Abone Sayıları

	2012-1	2012-4	2013-1
Çevirmeli Bağlantı (Dial Up)	62.656	59.746	59.159
Tümleşik Hizmet Sayısal Ağı (ISDN BA ve PA)	15.303	14.866	16.290
Uydu Haberleşme	10.877	10.798	10.986
Metro Ethernet	6.343	8.124	7.762
Elektrik Hatları Üze.Gen.Erişimi (PLC, BPL)	40.439	41.108	36.839
Çerçeve Röle (Frame Relay)	143	127	228
Eşzamanlı İletim Modu (ATM)	65	64	30
Diğer	4.032	4.832	5.962
TOPLAM	139.858	139.665	137.256

Şekil 3-2’de xDSL abone sayısının üçer aylık dönemler itibarıyla gelişimine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreğine kadar artış gösteren xDSL abone sayısı bu dönemden sonra düşüş eğilimine geçmiş ve bu düşüş 2012 yılı dördüncü çeyreğinde yerini tekrar artışa bırakarak 2013 yılı birinci çeyrekte 6,7 milyona yaklaşmıştır. Ülkemizde xDSL abonelerine ağırlıklı olarak ADSL, G.SHDSL ve VDSL teknolojileri ile hizmet sunulmaktadır.

Şekil 3-2 Toplam xDSL Abone Sayısı

Çizelge 3-3'te internet servis sağlayıcıların abone sayısı bakımından pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip işletmeci TNet olup onu Superonline, Doğan TV Digital, Millenicom ve Vodafone Net izlemektedir.

Çizelge 3-3 İSS Pazar Payları¹¹, 2013-1

İşletmeci	%
TNet	80,93
Superonline	9,55
Doğan TV Digital	4,53
Millenicom	1,60
Vodafone Net	1,52
Turknet	1,18
Metronet	0,52
Grid	0,03
Telnet	0,03
Himnet	0,03
Diğer	0,09
TOPLAM	100

İnternet servis sağlayıcılığı alanında 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla 50'ye yakın işletmeci aktif olarak hizmet vermektedir. Çizelge 3-4'de internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin son 2 yıllık gelir bilgilerine yer verilmektedir. İSS'lerin 2012 yılı gelirleri bir önceki yıla göre % 30'luk artışla 4,3 milyar TL seviyesine yükselmiştir.

¹¹ Kablo internet ve mobil internet dahil olmayıp fiber internet dahildir.

Çizelge 3-4 İSS Yıllık Hizmet Gelirleri, ₺

Gelir, ₺	2011	2012
	3.305.337.762	4.301.963.631

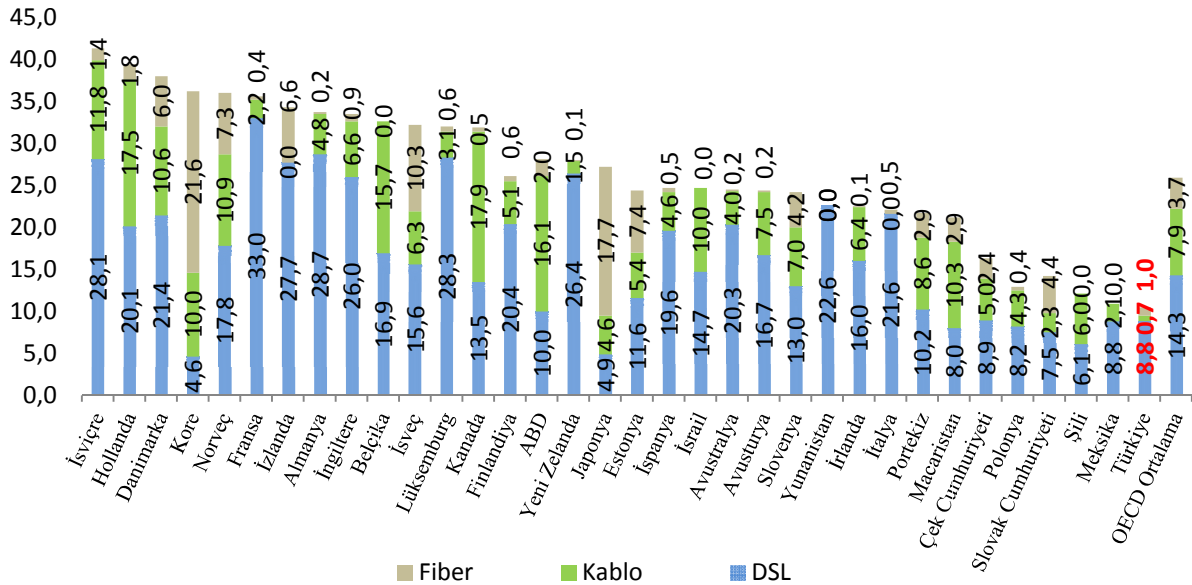
Çizelge 3-5'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir yaklaşık 976,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-5 İSS Hizmet Gelirleri, ₺

Gelir, ₺	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2013-1
	1.007.755.876	1.008.853.700	1.121.024.197	1.164.329.858	976.794.050

Şekil 3-3'te Türkiye ve OECD ülkelerinde sabit genişbant internet penetrasyon oranları temel bağlantı teknolojilerine göre verilmektedir. OECD ortalama penetrasyon oranları Haziran 2012 itibarıyla DSL için %14,3, kablo için %7,9 ve fiber için %3,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise Mart 2013 itibarıyla sabit genişbant internet penetrasyon oranlarının DSL için %8,8, kablo için %0,7 ve fiber için %1,0 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları¹², %

Kaynak: OECD Genişbant Portalı

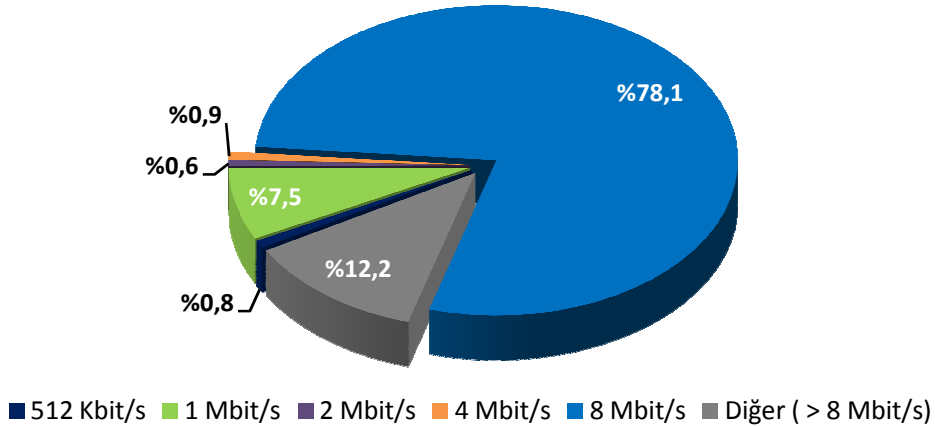
¹² OECD ülkelerinin verileri Haziran 2012, Türkiye verileri ise Mart 2013 tarihli.

2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan ve bu yılın birinci çeyreği itibarıyla dört yıla yakın bir süredir 3G hizmetlerini sunan mobil işletmecilerden elde edilen verilere göre, mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %1,6 oranında artmış ve 12.358.175'e ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde toplam mobil internet kullanım miktarı ise bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %12 oranında artarak 24.233 TByte olmuştur.

2013 yılı birinci çeyreğinde toplam sabit genişbant internet¹³ kullanım (indirme ve yükleme) miktarı ise yaklaşık 677.682 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %90'ı veri indirme, %10'u veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'te ise sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %78'inin 8 Mbit/sn hıza kadar bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/sn hızındaki genişbant abonelerin oranı 2013 yılı birinci çeyrekte %8'e yaklaşmıştır. 2 Mbit/sn ve 4 Mbit/sn hızlarındaki bağlantılar ile 8 Mbit/sn'den daha hızlı olan bağlantıların oranlarının toplamı ise %14'e ulaşmıştır.

Şekil 3-4 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı, 2013-1

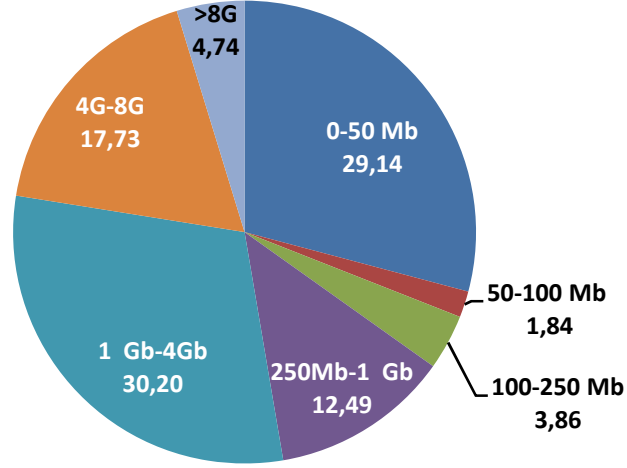
2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %90'ı bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %10 ise kurumsal abonelerdir.

Şekil 3-5'te mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin oranının

¹³ Kablo internet aboneleri dahil değildir.

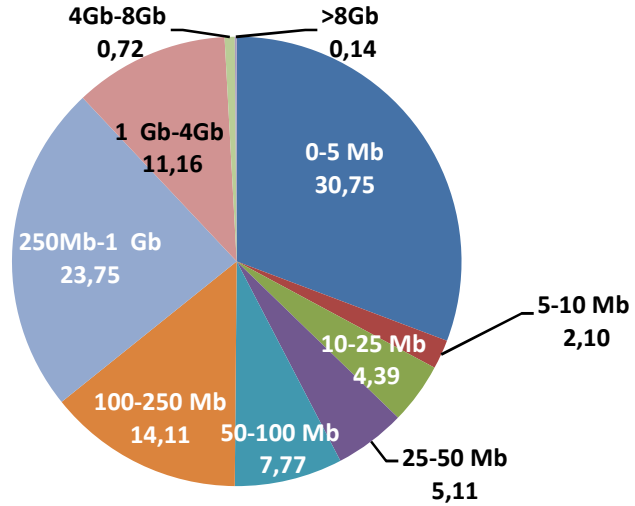
%69,02 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %29'u bulunmaktadır.

Şekil 3-5 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı

Şekil 3-6'da ise mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki abone dağılımında ise %31'lik oran ile 0-5 Mb arasında yoğunlaşma gözükmemektedir.

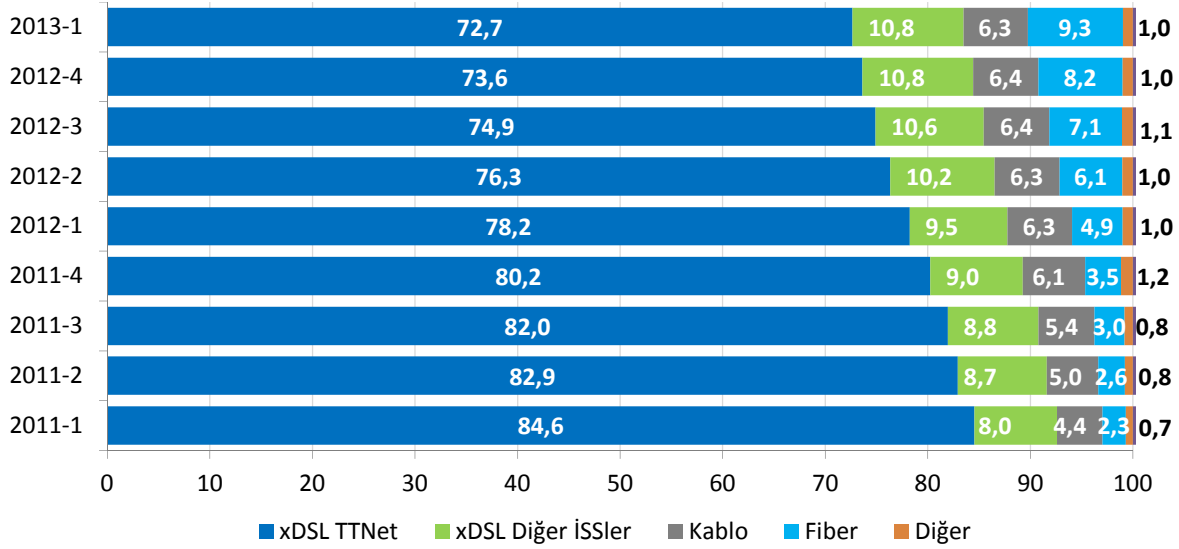
Şekil 3-6 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı

Şekil 3-7'de ise Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin genişbant teknolojisi bazında dağılımına yer verilmektedir. xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmecilerin pazar payı 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla %10,8 olarak gerçekleşirken bu dönemde özellikle fiber genişbantın etkisi ile birlikte TTNNet'in xDSL pazar payındaki gerileme devam ederek %72,7 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti

sunan işletmecinin pazar payı %6,3 olurken fiberin pazar payı %9,3 olarak gerçekleşmiştir.

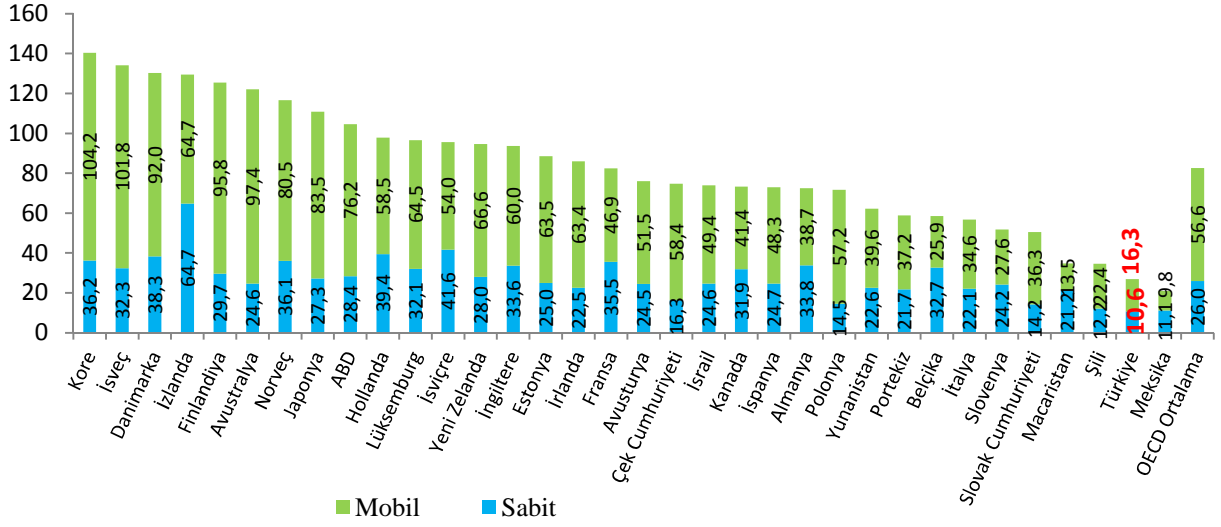
Şekil 3-7 Sabit Genişbant Abonelerinin Teknoloji ve İşletmeci Bazında Dağılımı, %

xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmeciler Türk Telekom'dan toptan seviyede xDSL Al-Sat (yeniden satış), IP Seviyesinde Veri Akışı Erişimi (VAE) ve Yerel Ağ Ayrıştırılmış Erişim (Yerel Ağın Paylaşımına Açılması-YAPA) hizmetleri almaktadır. Mart 2013 itibarıyla YAPA abone sayısı 4.348 olarak gerçekleşirken bunların 1.672'sini tam erişim, 2.676'sını ise paylaşımlı erişim aboneleri oluşturmaktadır. Aynı dönem itibarıyla xDSL Al-Sat (yeniden satış) yöntemiyle hizmet sunulan abone sayısı 309.668 olarak gerçekleşmiştir. Diğer xDSL abonelerine hizmet sunumunda VAE yöntemi tercih edilmektedir.

Şekil 3-8'de OECD ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,6 iken OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %26'dır. Mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %16,3 iken OECD ortalaması %56,6'dır.

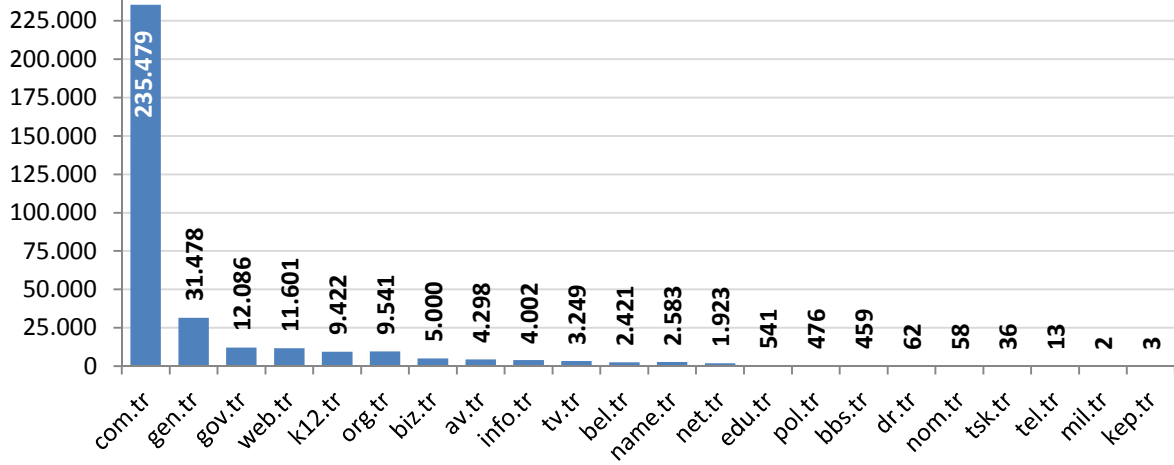
Şekil 3-8 OECD Ülkelerinde Sabit-Mobil Genişbant İnternet Yaygınlığı, %

Kaynak: OECD Genişbant Portalı¹⁴

Şekil 3-9'da ".tr" alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla "Nic.tr" kayıtlarında 334.733 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının %70,3'ü "com.tr", %9,4'ü "gen.tr", %3,6'sı "gov.tr", %3,5'i ise "web.tr" uzantısına sahiptir.

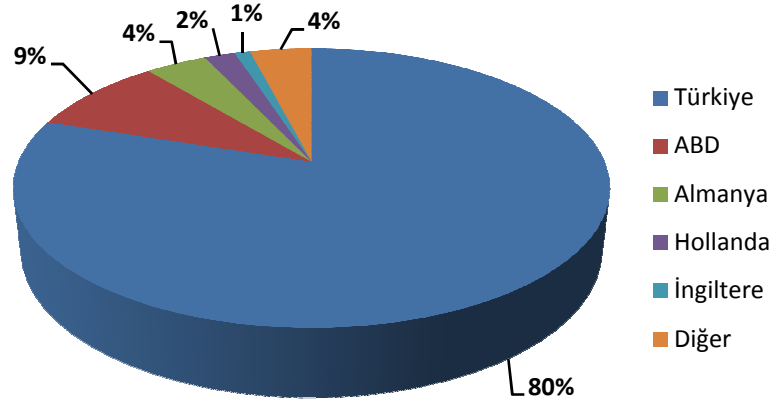
Şekil 3-9 ".tr" Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı (adet)

Şekil 3-10'dan görüleceği üzere bu alan adlarını kullanan internet sitelerinin %80'i Türkiye'de, %9'u ABD'de, %4'ü Almanya'da, %2'si Hollanda'da, %1'i İngiltere'de ve %4'ü diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

¹⁴ OECD ülkelerinin verileri Haziran 2012, Türkiye verileri ise Aralık 2012 tarihlidir.

Şekil 3-10 IP Adresi Ülke Bilgisi

2005 yılında 3 (üç), 2006 yılında ise 1 (bir) adet olmak üzere toplam 4 (dört) adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda yetkilendirilmiş olup Çizelge 3-6'da görüleceği üzere bu elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının 2011 yılı sonu itibarıyla oluşturdukları toplam sertifika sayısı 324.456 adet elektronik imza ve 198.783 adet mobil imza olmak üzere 523.239'dır.

2013 Mart sonu itibarıyla bu sayı 587.318 elektronik imza ve 258.187 mobil imza olmak üzere toplam 845.505'e ulaşmıştır. 2013 yılının birinci çeyreğinde bir önceki döneme göre elektronik imza sayısında %22,2, mobil imza sayısında ise %4,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

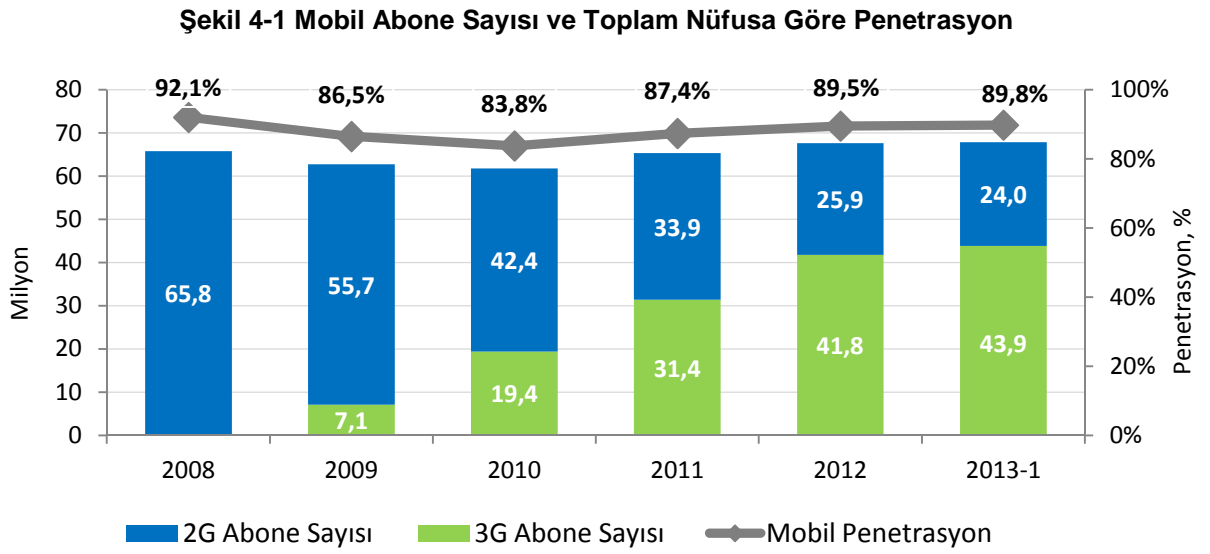
Çizelge 3-6 Elektronik ve Mobil İmza

	2011	2012-1	2012-2	2012-3	2012-4	2013-1	Çeyrek Dönemlik Artış %
Elektronik İmza	324.456	372.228	402.563	428.220	480.570	587.318	22,21
Mobil İmza	198.783	211.639	223.161	231.818	246.591	258.187	4,70
TOPLAM	523.239	583.867	625.724	660.038	727.161	845.505	16,27

4 MOBİL PAZAR VERİLERİ

4.1 ABONE SAYISI VE PENETRASYON

Mart 2013 itibarıyla Türkiye’de yaklaşık %89,8¹⁵ penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 67.907.092 mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da sunulmaya başlanan 3G hizmeti Mart 2013 itibarıyla 43.874.972 milyona ulaşmıştır. Şekil 4-1’de 2G ve 3G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibarıyla karşılaştırılmaktadır.

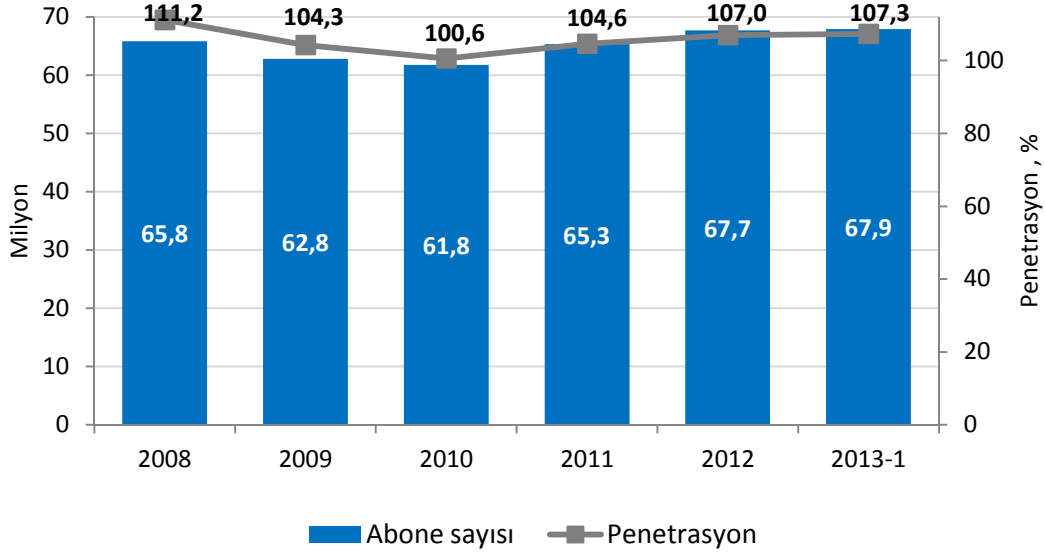

Mobil cihazların genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle Şekil 4-2’de 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır¹⁶. Buna göre mobil penetrasyon oranının %107,3’e çıktığı görülmektedir.

¹⁵ 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 75.627.384 kişidir (TÜİK).

¹⁶ 2008 yılında 59.200.710 kişi, 2009 yılında 60.204.344 kişi ve 2010 yılında 61.413.147, 2011 yılında 62.440.299 ve 2012 yılında 63.269.463 kişidir. (TÜİK)

Şekil 4-2 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon

Çizelge 4-1’de 3G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2012 yılı birinci çeyrekte 34,9 milyon olan 3G abone sayısı 2013 yılı birinci çeyrekte 43,9 milyona ulaşırken 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler arasında 8.941.987’den 12.358.175’e yükselmiştir. 2013 birinci çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 24.233 TByte olarak gerçekleşmiştir.

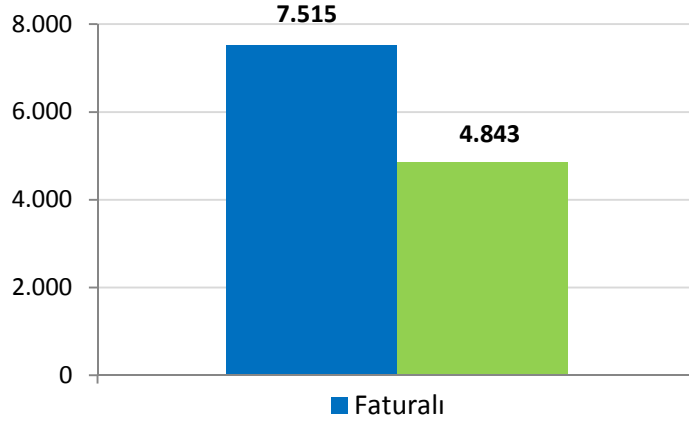
Çizelge 4-1 3G Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2012-1	2012-4	2013-1
3G Abone Sayısı	34.919.167	41.798.432	43.874.972
Mobil Bilgisayardan İnternet¹⁷	1.780.895	1.909.530	1.977.612
Mobil Cepten İnternet	7.161.092	10.252.370	10.380.563
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, TByte	13.822	21.590	24.233

Şekil 4-3’te faturalı-ön ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla faturalı mobil genişbant abone sayısı 7.514.958 olarak, ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı ise 4.843.217 olarak gerçekleşmiştir.

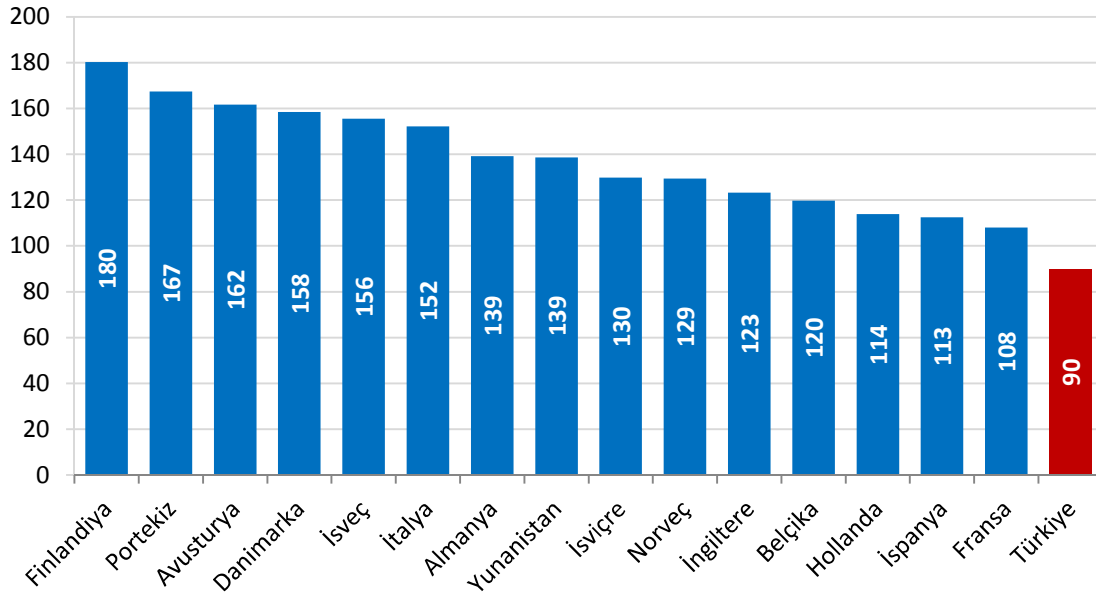
¹⁷ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 4-3 Faturalı-Ön Ödemeli Mobil Genişbant Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-4'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. 2013 birinci çeyreği itibarıyla Avrupa ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler Finlandiya, Portekiz, Avusturya, Danimarka ve İsveç olarak görülmektedir. İncelenen ülkelerin ortalama mobil penetrasyon oranı %139,3'tür. Türkiye'de ise Mart 2013 itibarıyla mobil penetrasyon oranı yaklaşık %90 seviyesindedir.

Şekil 4-4 Türkiye ve Bazı Avrupa Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, %

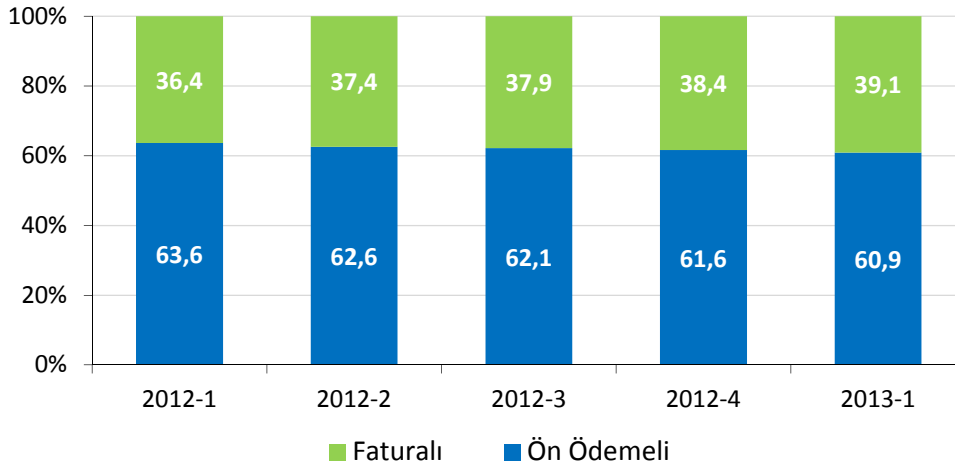

*Kaynak: Wireless Intelligence, 2013-1. Çeyrek.

4.2 MOBİL ABONE PROFİLİ

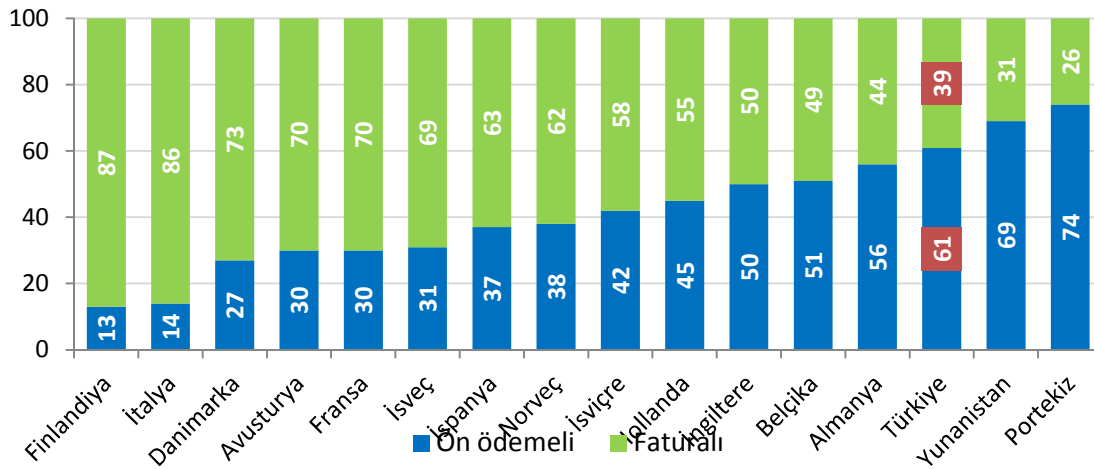
Şekil 4-5'te Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %60,9'unu ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %36,4'ten %39,1'e çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-5 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-6'da bazı Avrupa ülkeleri ve Türkiye'de ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Avrupa ülkelerinde ön ödemeli abone oranı %43 seviyelerinde iken Türkiye'de %61 civarındadır.

Şekil 4-6 Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'de Ön Ödemeli/Faturalı Abone Oranları, %

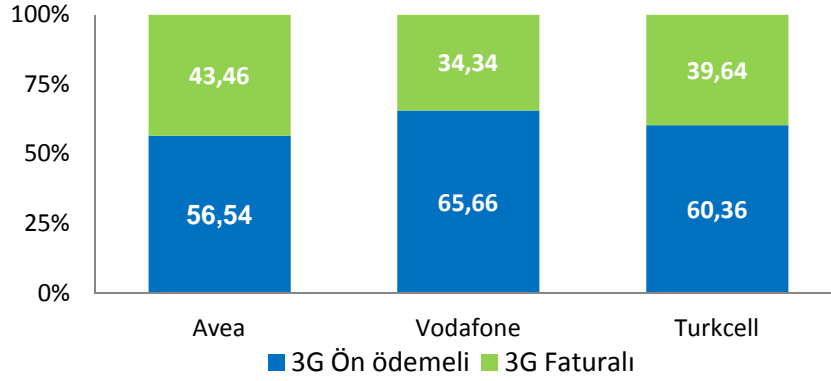

*Kaynak: Wireless Intelligence, 2012 4. Çeyrek.

* Wireless Intelligence Avrupa ülkeleri için 2013 yılı ilk çeyreği abone oranlarının bazılarını henüz hesaplamamıştır. Bu nedenle grafikte Avrupa ülkeleri için 2012 yılı dördüncü çeyreği oranları kullanılmış olup, Türkiye verileri 2013 yılı birinci çeyreğidir.

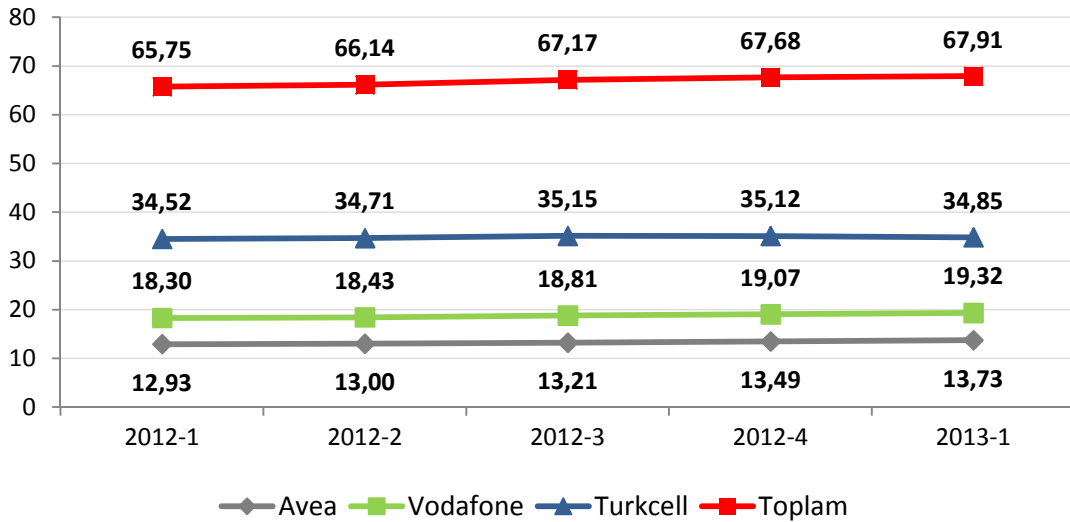
Şekil 4-7'de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemi itibarıyla faturalı 3G abone oranının Avea'da %43,46, Turkcell'de %39,64 ve Vodafone'da ise %34,34 olduğu görülmektedir.

Şekil 4-7 3G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-8'de mobil şebeke işletmecilerinin üçer aylık dönemler itibarıyla toplam abone sayıları verilmiştir. 2013 yılının birinci üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından Avea'da %1,8 ve Vodafone'da %1,3 artış, Turkcell'de ise %0,8 oranında azalma yaşanmıştır.

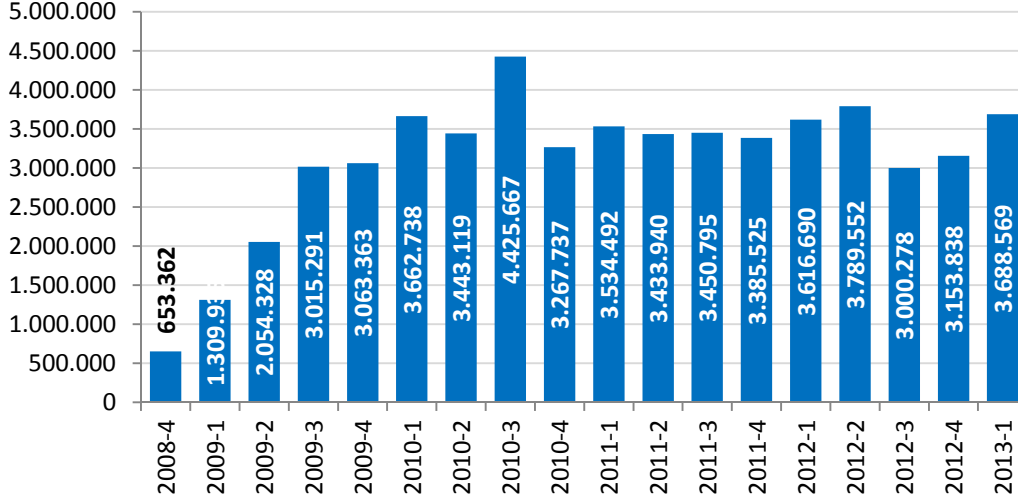
Şekil 4-8 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

Şekil 4-9'da üç aylık dönemler içinde başarılı bir şekilde gerçekleştirilen numara taşıma sayılarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde numara taşıma

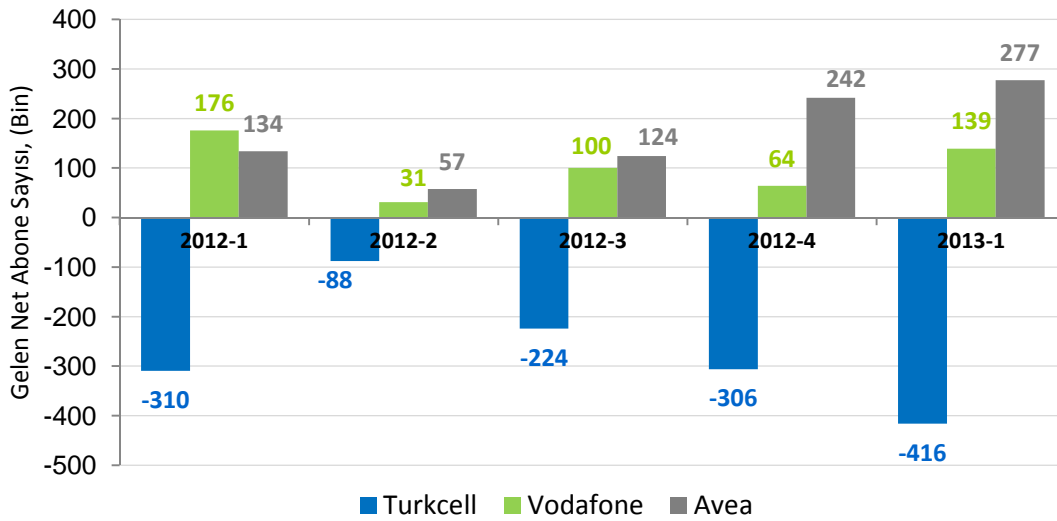
işlem sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %16,95 oranında artarak yaklaşık 3,689 milyon olarak gerçekleşmiştir. 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla toplam 57 milyona yakın numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4-9 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları

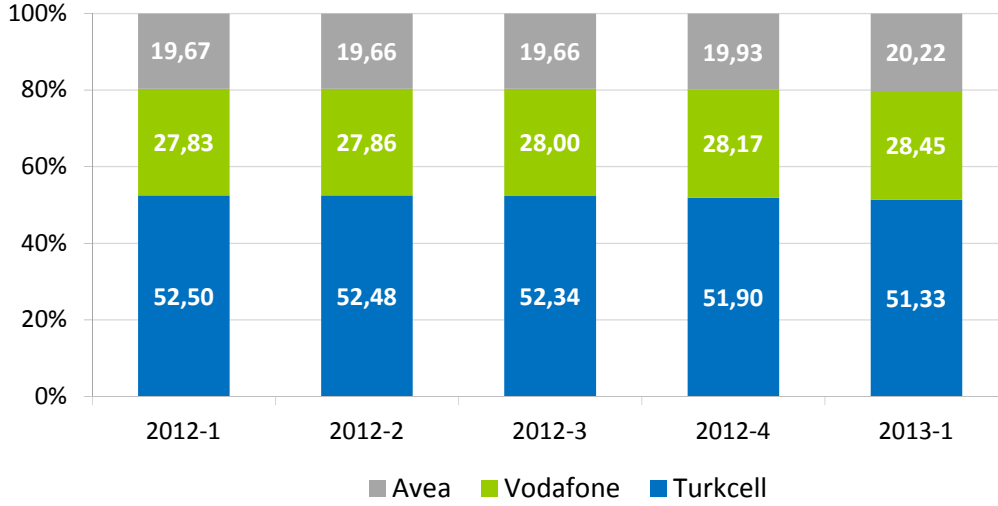
Şekil 4-10'da numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2013 yılı birinci üç aylık dönemde Avea yaklaşık 277 bin, Vodafone yaklaşık 139 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 416 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-10 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-11'de mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell'in %51,33, Vodafone'un %28,45, Avea'nın ise %20,22'lik paya sahip olduğu görülmektedir.

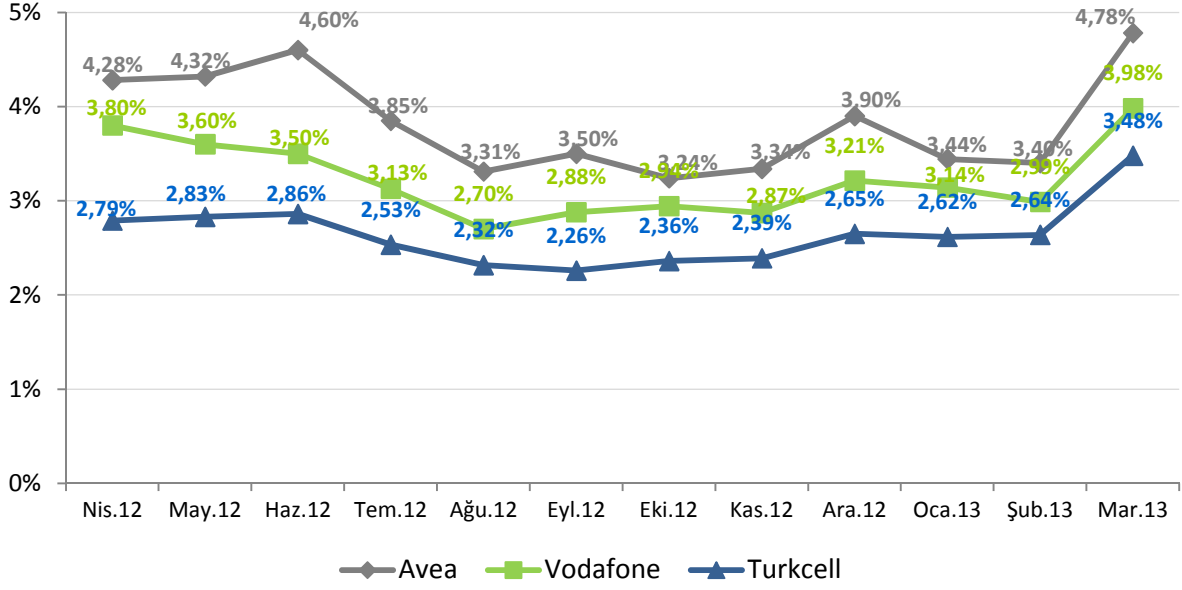
Şekil 4-11 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-12'de 2013 yılının ilk çeyreğini de kapsayacak şekilde son 12 ay için mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına yer verilmektedir. Abone kayıp oranı¹⁸ farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. 2013 yılı Mart ayı itibarıyla Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %3,48, %3,98 ve %4,78 olarak gerçekleşmiştir.

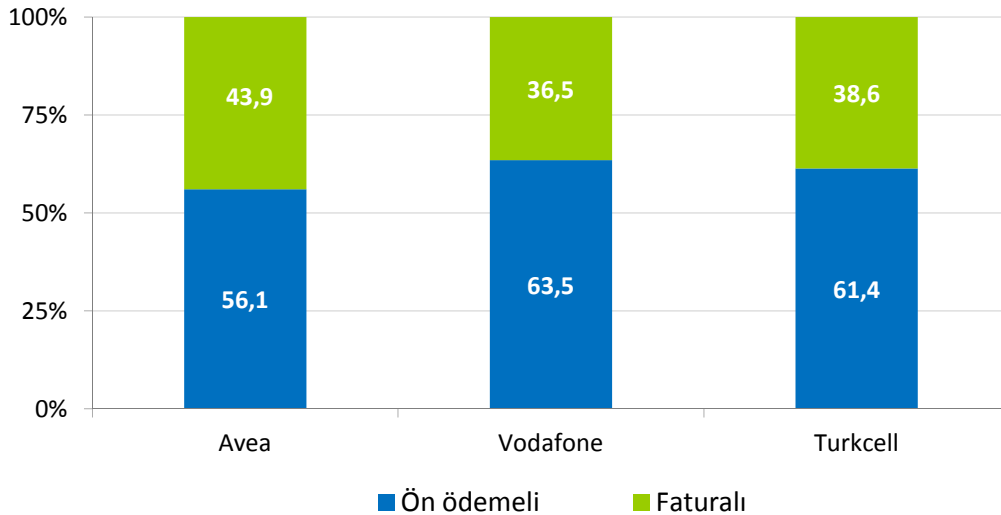
¹⁸ Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı işletmecinin tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür. Eğer abone kayıp oranı, yeni aboneliklerin gelişim oranını aşarsa o işletmecinin abone sayısı düşüyor demektir. Abone kayıp oranındaki yükselme işletmecinin rekabetçiliğindeki düşüşe işaret etmektedir. İşletmeciler abone kayıp oranını azaltma yönünde stratejiler geliştirmektedir. Bununla birlikte pazardaki düzenlemelerin (örn. MNT) abone kayıp oranının gelişimi üzerinde etkileri bulunmaktadır.

Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

Şekil 4-13'te mobil işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla abone profiline (2G ve 3G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın abonelerinin %43,9'unun faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea'yı %38,6 ile Turkcell ve %36,5 ile Vodafone takip etmektedir.

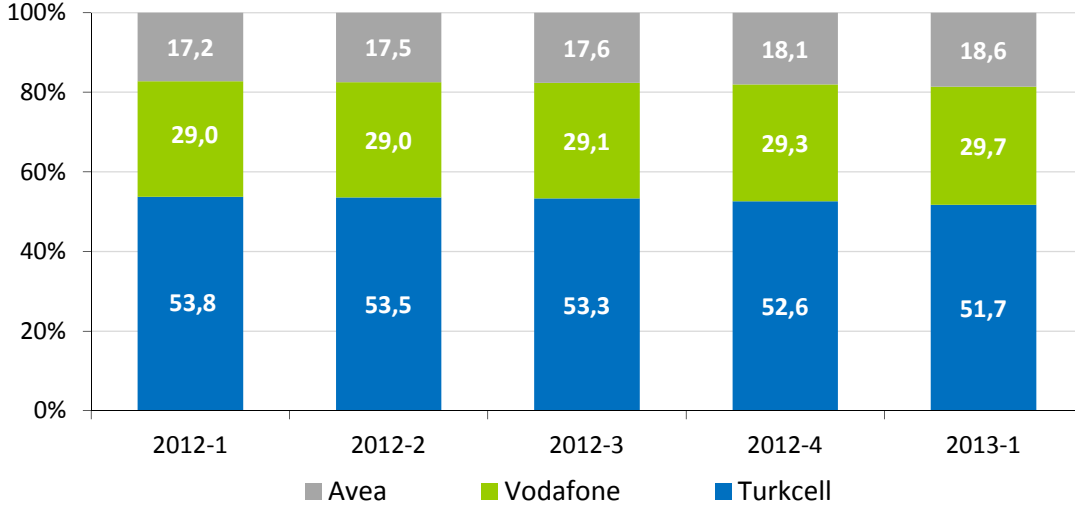
Şekil 4-13 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-14 ve Şekil 4-15) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-14'te 2012 yılı ilk

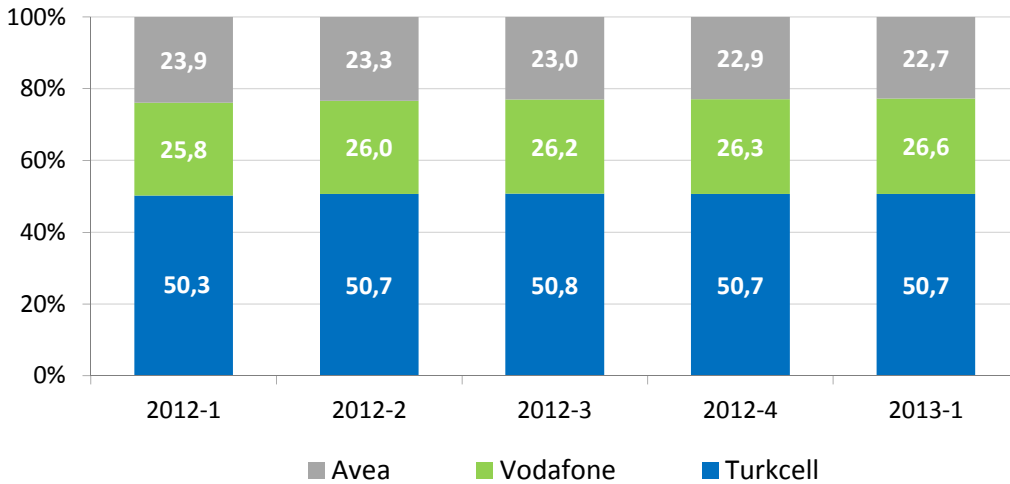
çeyrekten itibaren ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemi itibarıyla ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %51,7, Vodafone'un %29,7, Avea'nın ise %18,6 pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-14 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

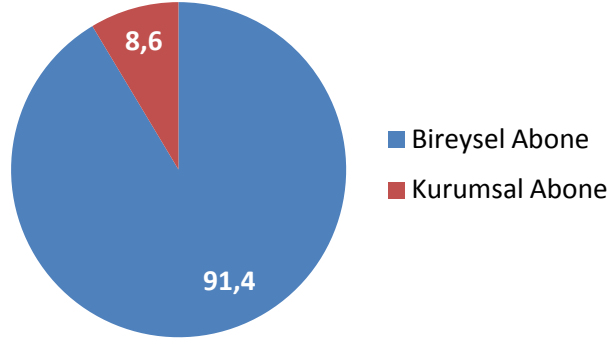
Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,7, Avea'nın %22,7, Vodafone'un %26,6 pay aldığı görülmektedir (Şekil 4-15).

Şekil 4-15 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-16'da mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik)/kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. Toplam mobil abonelerin yaklaşık %91,4'ü bireysel, %8,6'sı ise kurumsaldır.

Şekil 4-16 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %, 2013-1

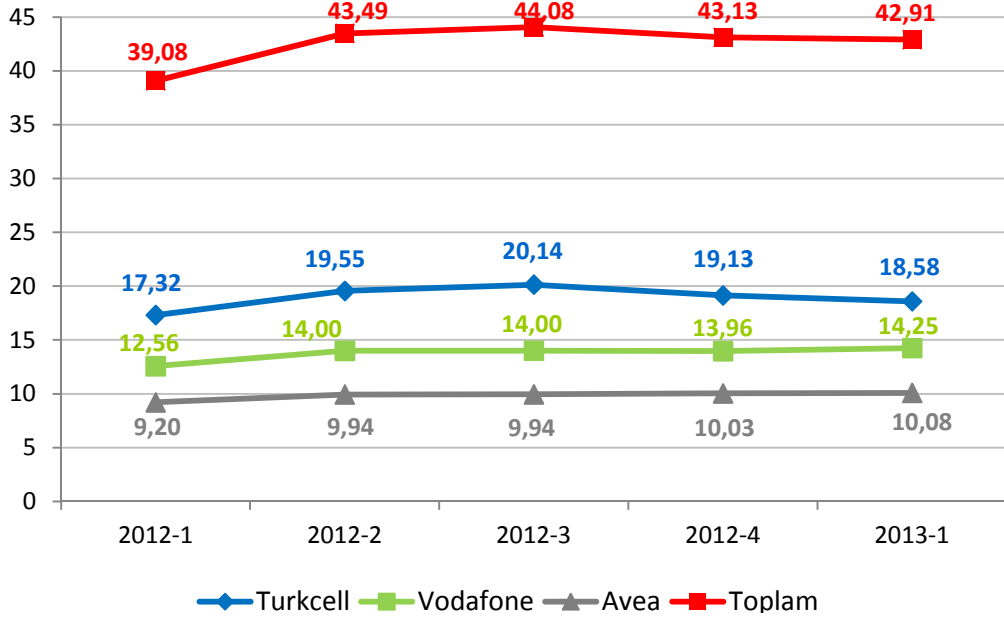

4.3 MOBİL TRAFİK HACMİ

2013 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 42,91 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %0,5 oranında azaldığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %9,81 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin %2,86 oranında azaldığı görülmektedir, Vodafone'un trafiği %2,04 oranında, Avea'nın trafiği ise %0,48 oranında artmıştır. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %7,32, Vodafone'un trafik hacminde %13,43 ve Avea'nın trafik hacminde %9,54 oranında artış olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki¹⁹ bu değişim dönemler itibarıyla Şekil 4-17'de verilmektedir.

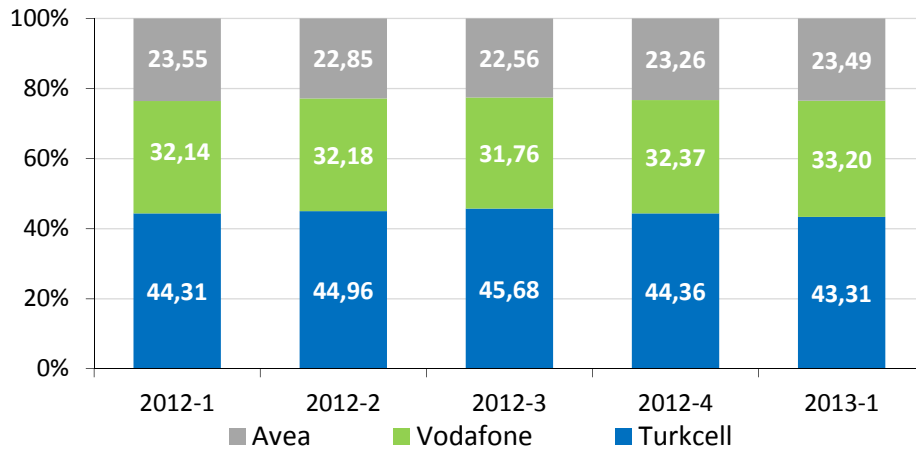
¹⁹ Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

Şekil 4-17 Mobil İşletmecilerin Dönemlere göre Toplam Trafik Miktarı, Milyar Dakika

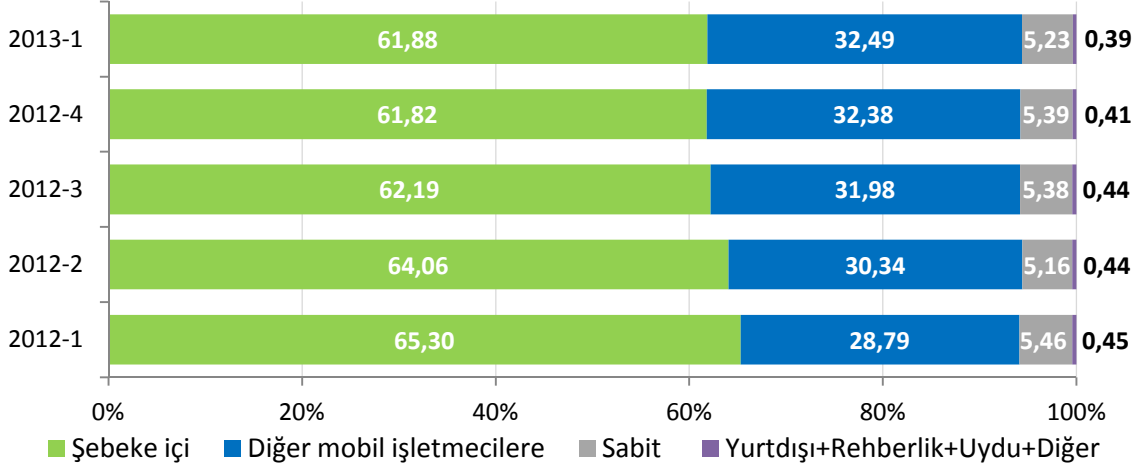
Mobil işletmecilerinin dönemler itibarıyla toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-18'de gösterilmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla trafiğe göre Vodafone'nun payı %32,14'ten %33,20'ye yükselirken Avea'nın pazar payı %23,55'ten %23,49'a, Turkcell'in pazar payı ise %44,31'den %43,31'e düşmüştür. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %44,36'dan %43,31'e düştüğü; Vodafone'un pazar payı %32,37'den %33,20'ye yükselirken, Avea'nın pazar payının da %23,26'dan %23,49'a yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

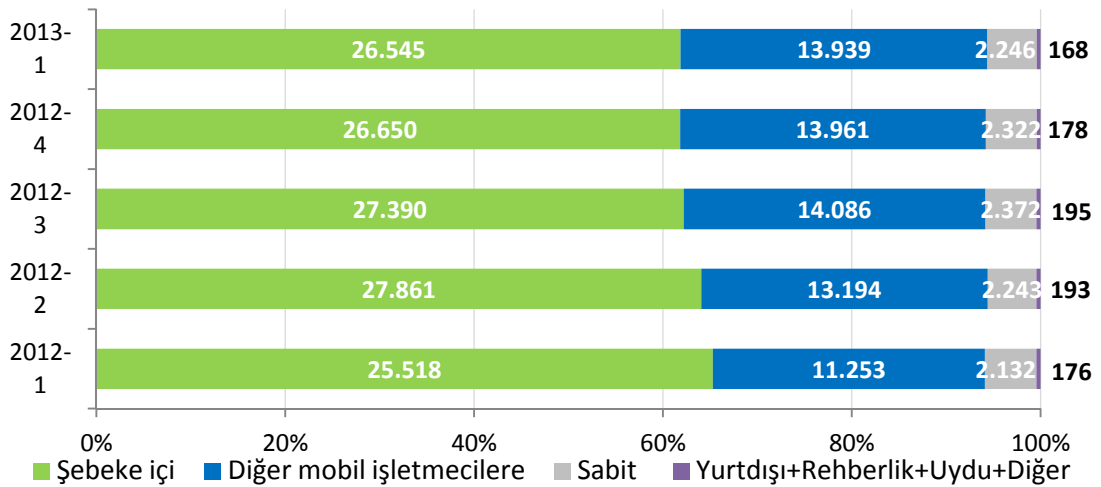
Şekil 4-19'da mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%61,88) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik ise toplam trafiğin %32,49'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-19 Mobil Trafik Dağılımı, %

Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2013 yılı birinci çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre %0,39 oranında azalarak yaklaşık 26,55 milyar dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %0,15 oranında azalarak yaklaşık 13,94 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER

Çizelge 4-2’de 2013 yılı birinci çeyreğinde (Ocak – Şubat - Mart) mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler Almanya, Bulgaristan, Rusya, Azerbaycan ve İngiltere olmuştur. Mobil şebekelere en fazla çağrı gönderen ülkeler ise Almanya, Suudi Arabistan, Irak, İngiltere ve Fransa şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler, 2013-1

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
Bulgaristan	Suudi Arabistan
Rusya	Irak
Azerbaycan	İngiltere
İngiltere	Fransa

4.5 KISA NUMARALAR

Çizelge 4-3’te 2013 yılı birinci çeyreğinde Avea hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrekte en sık aranan kısa numaralar 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), 155 (Polis İmdat), 11880 (BN Telekom) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. çağrı merkezi) olmuştur. En sık aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 31 saniye seviyelerindedir.

Çizelge 4-3 AVEA, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2013-1

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	31
182	147
155	55
11880	85
186	95

Çizelge 4-4’te 2013 yılı birinci çeyreğinde Vodafone hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2013 yılı birinci çeyrekte en sık aranan kısa

numaralar arasında 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), 11880 (BN Telekom), 155 (Polis İmdat) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. çağrı merkezi) numaraları yer almaktadır. En sık aranan kısa numara 112 için ortalama çağrı süresi yaklaşık 28 saniyedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2013-1

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	28
182	148
11880	89
155	55
186	90

Çizelge 4-5'te 2013 yılı birinci çeyreğinde Turkcell hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde Turkcell hatlarından en sık aranan kısa numaraların 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), 11880 (BN Telekom), 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. çağrı merkezi) ve 155 (Polis İmdat) olduğu görülmektedir. En sık aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi yaklaşık 23 saniyedir.

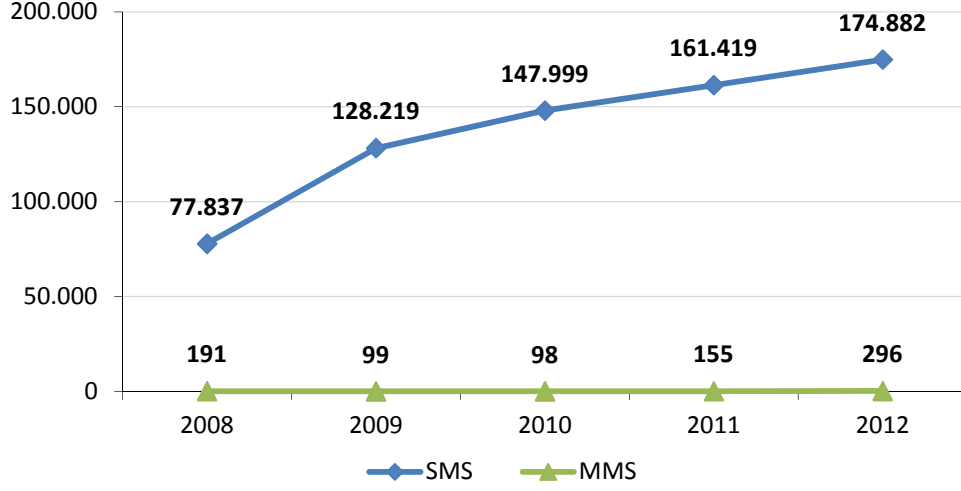
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2013-1

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	23
182	148
11880	89
186	93
155	51

4.6 SMS VE MMS

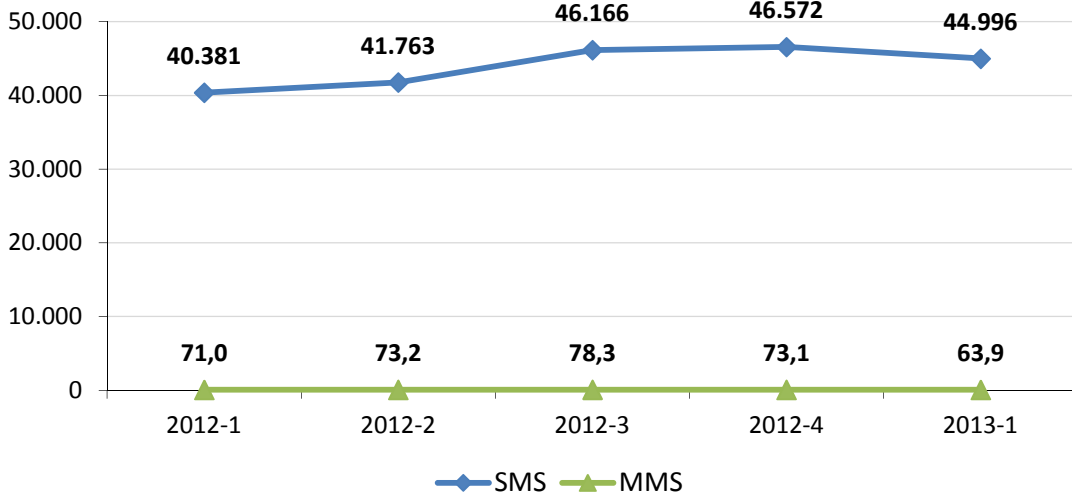
2008 yılından itibaren toplam yıllık SMS ve MMS sayısına Şekil 4-21'de yer verilmektedir. Buna göre SMS sayısının 2008 yılından bugüne yaklaşık %125'lik artışla 174,9 milyar adet seviyesine yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-21 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

SMS ve MMS sayıları çeyrekler itibariyle incelendiğinde; 2013 yılı birinci üç aylık dönemde SMS sayısının yaklaşık %3,38 oranında azalarak 44.996 milyon civarında gerçekleştiği, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısının ise bir önceki döneme kıyasla %12,59 oranında azalarak 63,9 milyona düştüğü görülmektedir.

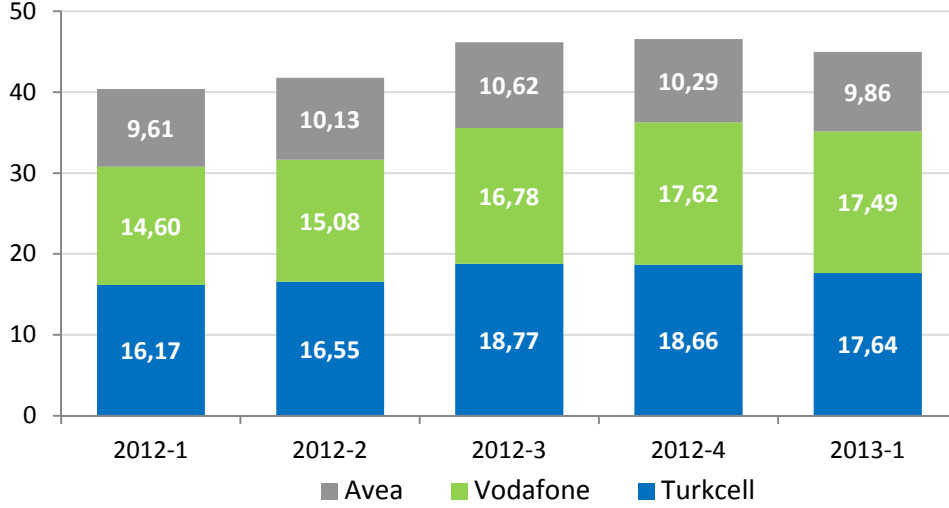
Şekil 4-22 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Şekil 4-23'te gösterilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık

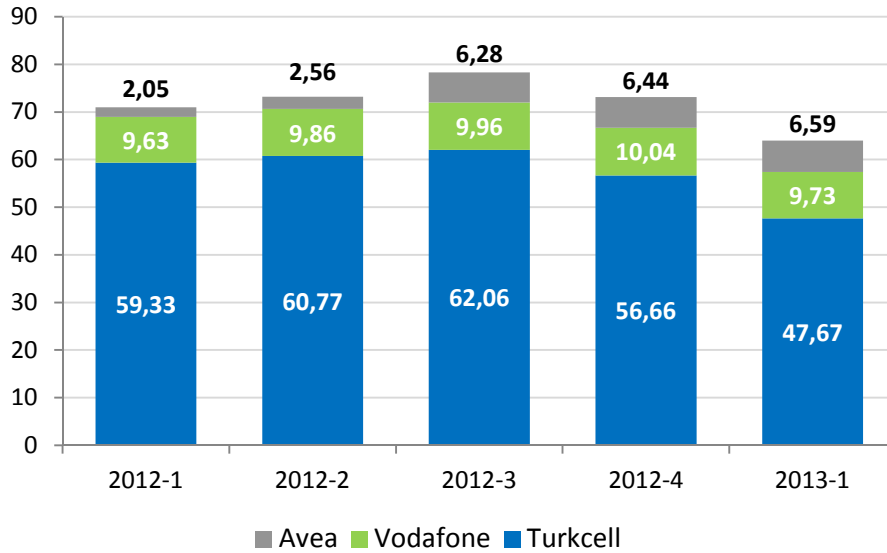
%5,46 oranında, Avea'nın SMS sayısı %4,17 oranında, Vodafone'un SMS sayısı ise %0,73 oranında azalmıştır.

Şekil 4-23 İşletmeci Bazında SMS Sayısı, Milyar Adet

İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde 2013 yılı birinci üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %15,86, Vodafone'un %3,08 oranında azaldığı, Avea'nın ise MMS sayısının %2,33 oranında arttığı görülmektedir (Şekil 4-24).

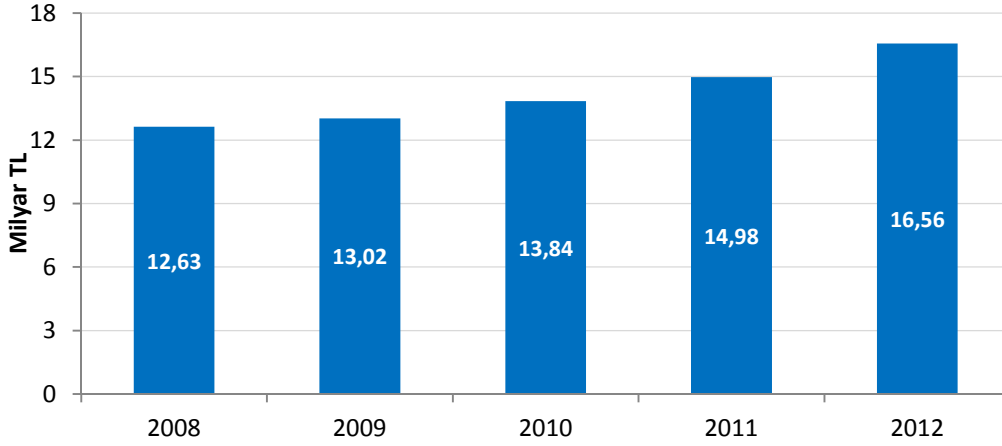
Şekil 4-24 İşletmeci Bazında MMS Sayısı, Milyon Adet

4.7 MOBİL GELİR

Şekil 4-25'de 2008 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibarıyla artış eğiliminde olan mobil gelirler 2011 yılında 14,98 milyar TL olarak gerçekleşirken 2012 yılında bir önceki yıla göre %10,5 oranında artış göstererek 16,56 milyar TL'ye yükselmiştir.

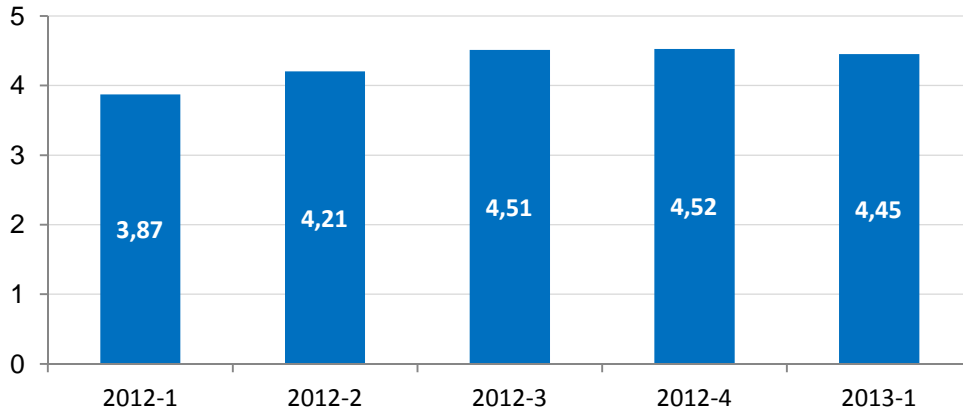
Şekil 4-25 Yıllar İtibariyle Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Gelir, Milyar ₺

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 4-26'da işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2012 yılı başından itibaren üç aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemde söz konusu mobil gelirler yaklaşık 4,45 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-26 Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar ₺

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kesinleşmiş gelir bilgileri değildir.

Çizelge 4-6'da mobil işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla bir takım finansal göstergelerine yer verilmektedir. EBITDA marjları Avea, Vodafone ve Turkcell için sırasıyla %11,90, %15,92 ve %29,39 olarak gerçekleşmiştir.

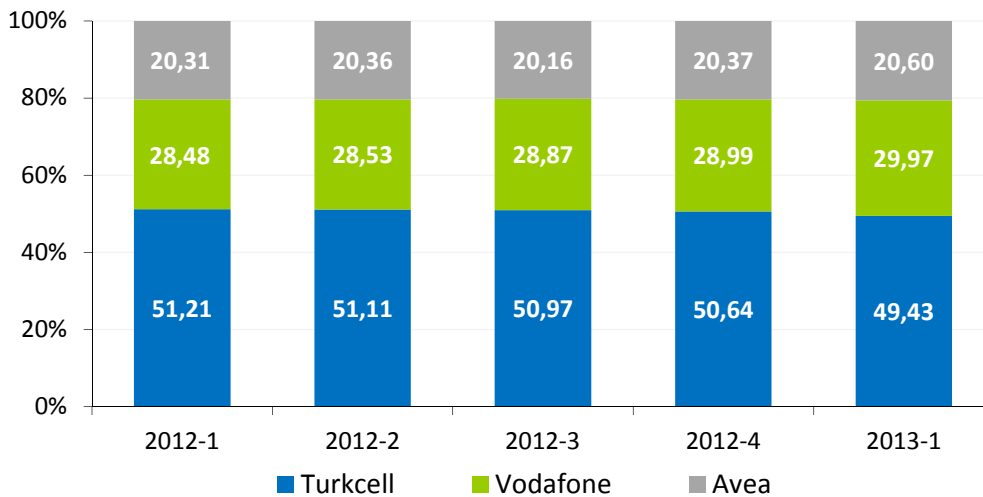
Çizelge 4-6 Mobil İşletmecilerin EBITDA Marjları, 2013-1

	Avea	Vodafone	Turkcell
EBITDA (%)	11,90	15,92	29,39

*Çizelge'de yer alan değerler SPK finansal raporlama standartlarına göre hesaplanmıştır. Vodafone'un talebi üzerine Vodafone International tarafından EBITDA değerleri altı ayda bir yayımlandığından, EBITDA değerleri 6 ayda bir yayımlanacaktır

Şekil 4-27'de mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %49,43, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %29,97 ve %20,60 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2013 yılı birinci çeyrekte gelire göre pazar payları 2012 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 1,78 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,29 ve Vodafone'un pazar payının ise 1,49 puan arttığı görülmektedir.

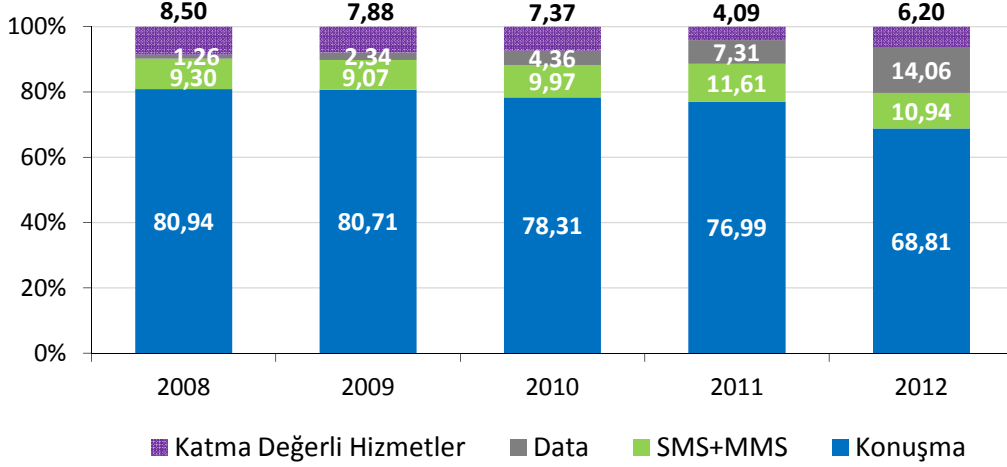
Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelire Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-28'de mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren toplam gelirlerine ait dağılıma yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, 2008 yılında mobil işletmecilerin gelirlerinin yaklaşık %81'ini konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2012 yılında

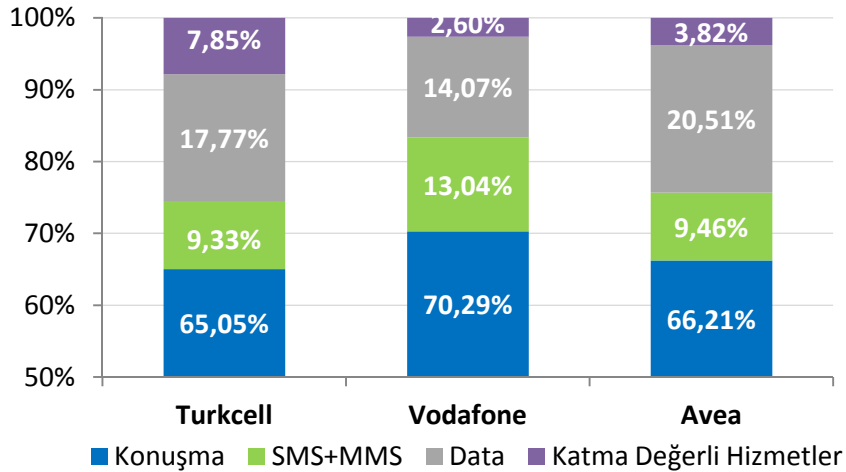
%69'a gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,26 iken 2012 yılında %14'e yükselmiştir. SMS+MMS gelirleri 2012 yılında toplam gelirin yaklaşık %11'ini oluşturmaktadır.

Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-29'da her bir mobil işletmecinin 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %65,05'ini, Vodafone'un gelirlerinin %70,29'unu ve Avea'nın gelirlerinin %66,21'ini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %9,33'ünü, Vodafone'un gelirlerinin %13,04'ünü ve Avea'nın gelirlerinin %9,46'sını oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Turkcell'de %17,77, Vodafone'da %14,07 ve Avea'da %20,51 paya sahiptir.

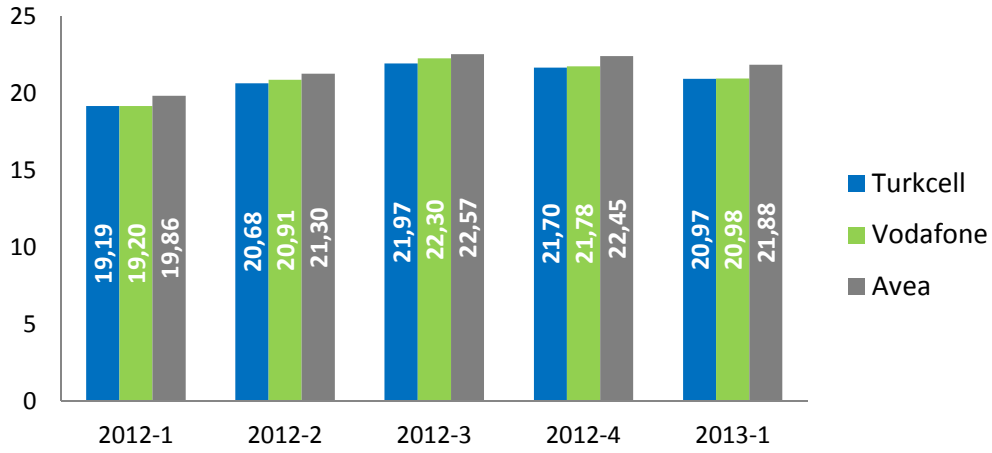
Şekil 4-29 Mobil İşletmecilerin Gelirlerinin Hizmet Bazında Dağılımı, %, 2013-1

4.8 ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)

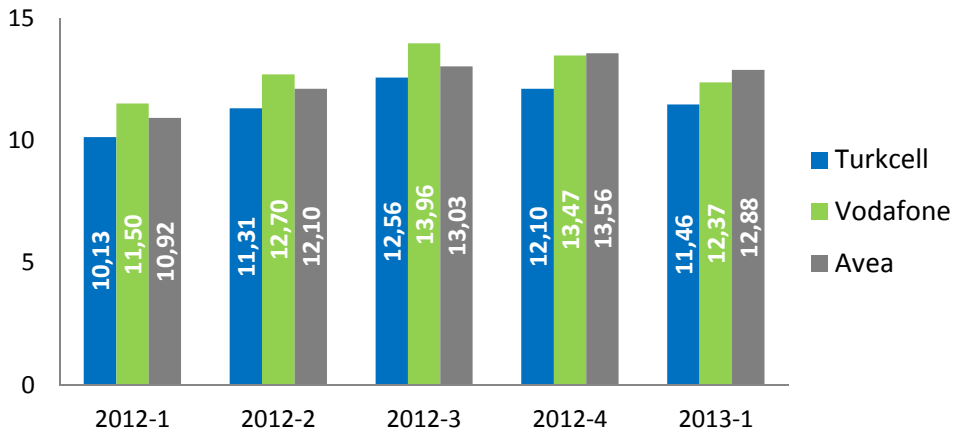
Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” mobil hizmetlerin fiyatları ve kullanım seviyelerinin en belirgin göstergelerinden biridir. Şekil 4-30’da Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2012 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla Turkcell için abone başına aylık gelir 20,97 TL, Vodafone için 20,98 TL, Avea için ise 21,88 TL’dir.

Şekil 4-30 Mobil ARPU, ₺

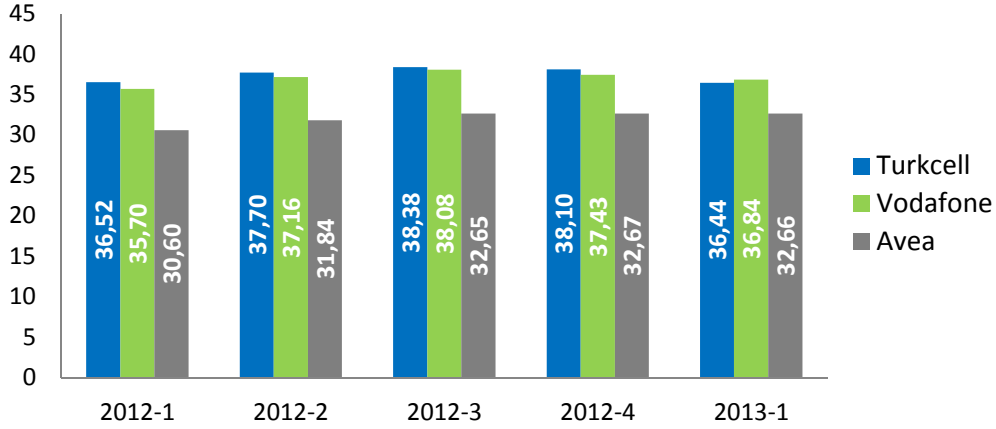
Şekil 4-31’de 2013 yılı birinci üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla Turkcell’in ön ödemeli ARPU’sunun 11,46 TL, Vodafone’un 12,37 TL ve Avea’nın 12,88 TL olduğu görülmektedir.

Şekil 4-31 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺

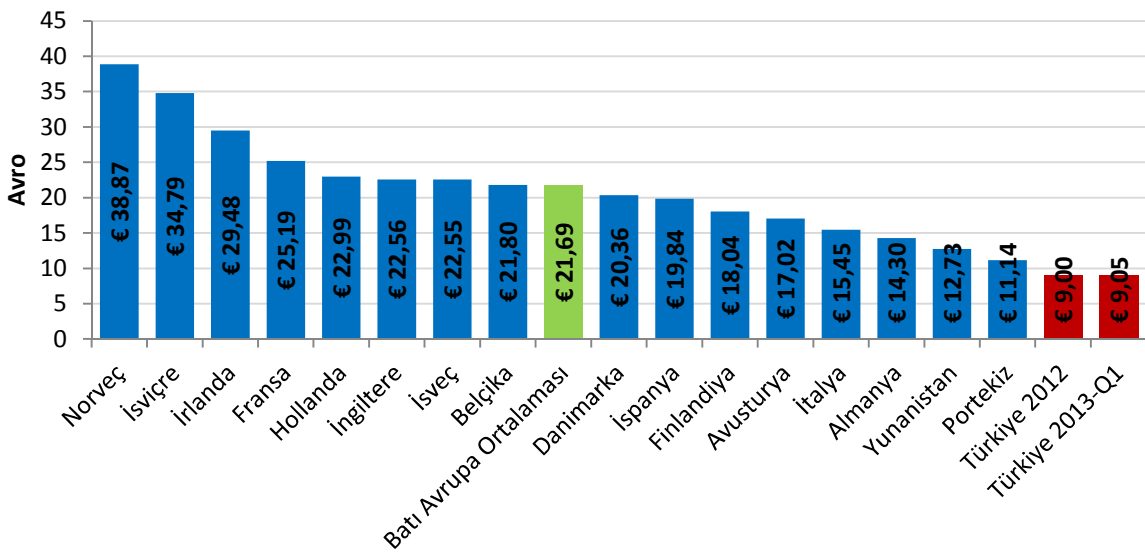
Şekil 4-32’de ise 2013 yılı birinci çeyreği için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla Turkcell’in faturalı ARPU’su 35,44 TL olurken, Vodafone’un 36,84 TL, Avea’nın 32,66 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-32 Faturalı Mobil ARPU, ₺

Şekil 4-33’de Batı Avrupa ülkeleri ile Türkiye’nin mobil ARPU rakamları kıyaslanmaktadır. Şekilde incelenen Batı Avrupa ülkelerinde ortalama ARPU 21,69 Avro seviyelerinde iken Türkiye’de 2012 yılı için ortalama 9 Avro, 2013 yılı birinci çeyrek için ise 9,05 Avro seviyelerindedir.

Şekil 4-33 Faturalı Mobil ARPU, €

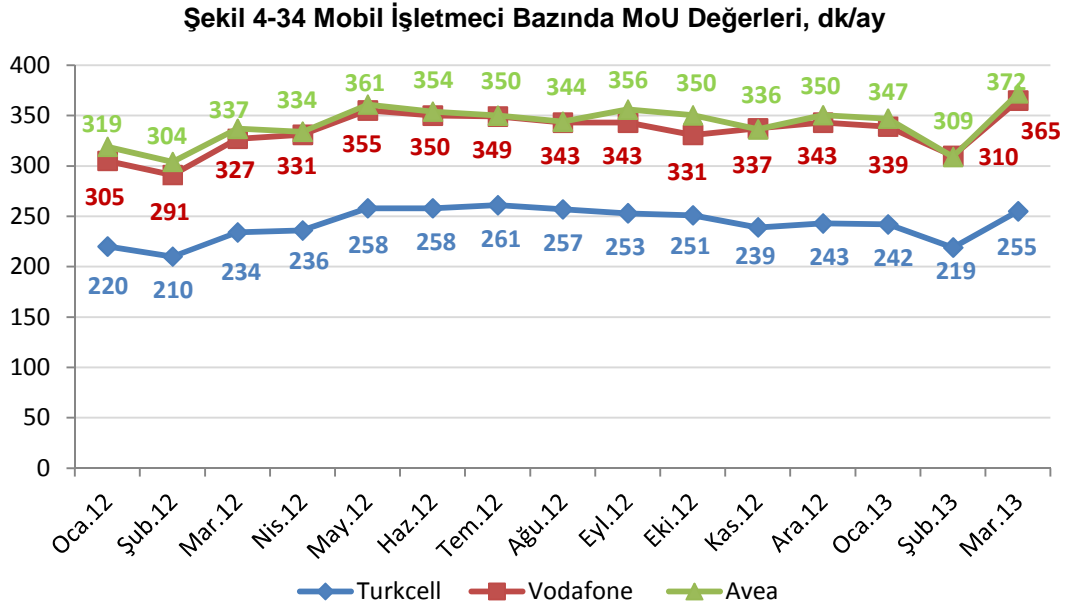
*Kaynak: Wireless Intelligence, 2012-4 Çeyrek.

*Wireless Intelligence 2013-1. Çeyrek verileri henüz tüm ülkeler için yayımlanmamıştır.

*Avro Kuru: 1 Avro = 2,3520 TL olarak alınmıştır

4.9 AYLIK KULLANIM MİKTARI (MoU)

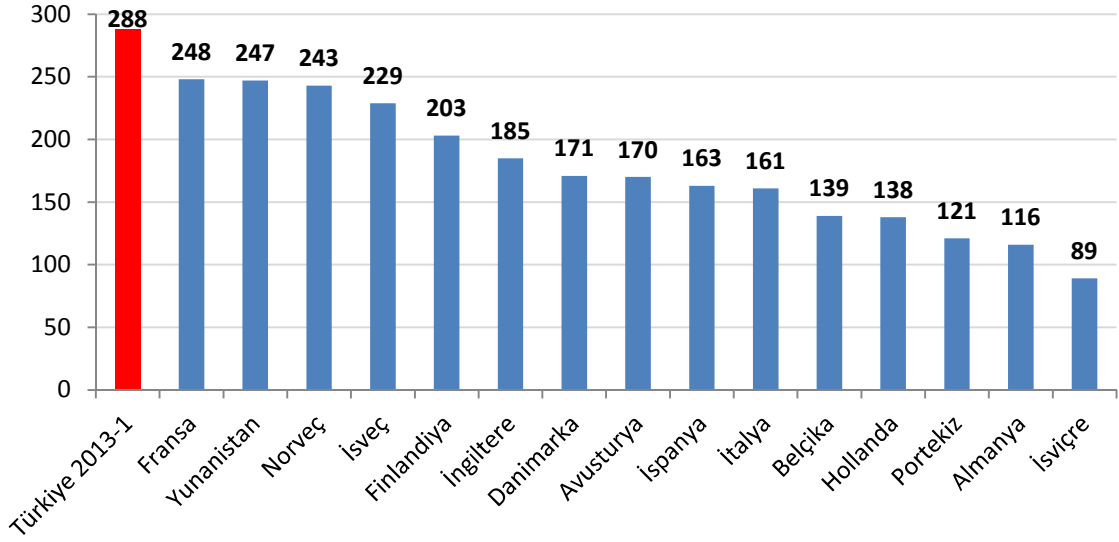
MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir gösterge olup bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4-34'de mobil işletmecilerin 2012 yılı başından itibaren gerçekleşen MoU değerleri aylık bazda verilmektedir. Mart 2013 itibarıyla Turkcell'in MoU değeri 255 dakika, Vodafone'un 365 dakika ve Avea'nın ise 372 dakika olarak gerçekleşmiştir.

NOT: Vodafone tarafından 2012-1 ve 2012-2 MoU değerleri, Turkcell tarafından ise 2012-3 MoU değeri değiştirilerek güncellenmiştir.

Şekil 4-35'de bazı Avrupa ülkeleri ile Türkiye'deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. 2013 birinci çeyreğinde 288 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla en fazla mobil telefonla görüşme yapan ülke olmuştur.

Şekil 4-35 AB ve Türkiye’de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, dk/ay

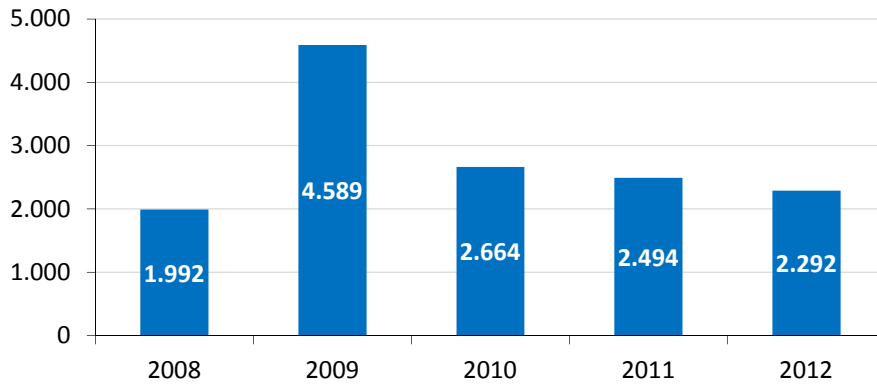
*Kaynak: Wireless Intelligence, 2012-4. Çeyrek

*Wireless Intelligence 2013-1. Çeyrek verileri henüz tüm ülkeler için yayımlanmamıştır.

4.10 MOBİL YATIRIM

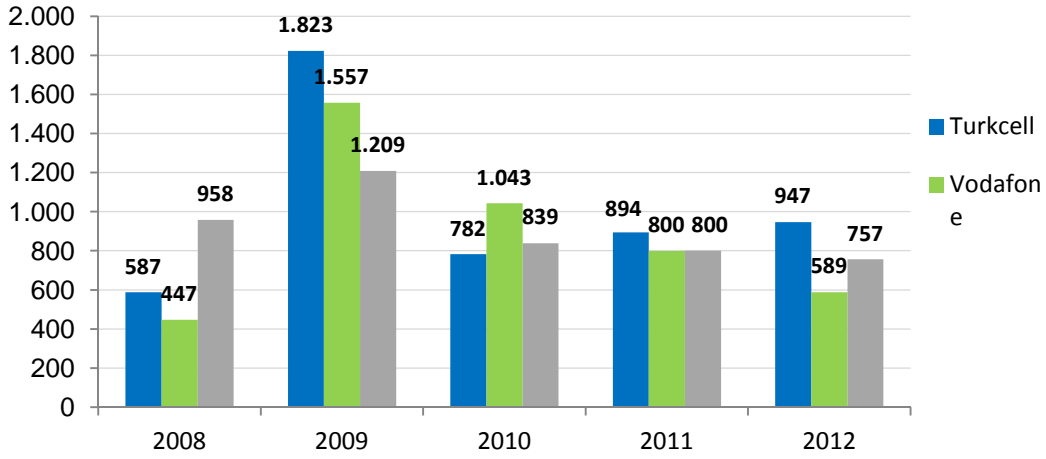
Şekil 4-36’da üç mobil işletmecinin 2008-2012 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2009 yılı, 3G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımlar bakımından yaklaşık 4,6 milyar TL ile en fazla yatırım yapılan yıl olurken 2012 yılında ise yaklaşık 2,3 milyar TL yatırım yapılmıştır.

Şekil 4-36 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

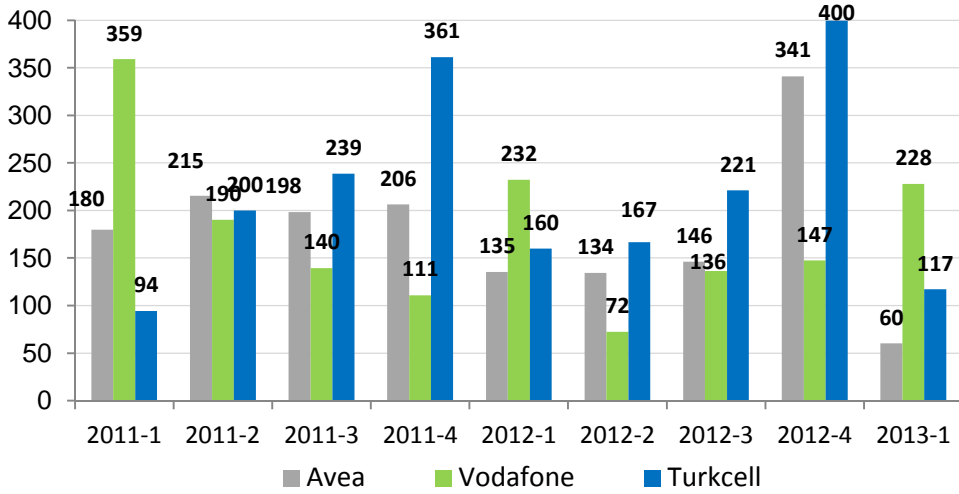
Şekil 4-37’de mobil işletmecilerin gerçekleştirdikleri yıllık yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre tüm işletmeciler için artış eğilimi görülmektedir. 2012 yılında ise Vodafone 589 milyon TL, Avea 757 milyon TL, Turkcell 947 milyon TL yatırım yapmıştır.

Şekil 4-37 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

Şekil 4-38'de çeyrekler itibarıyla mobil işletmecilerin yatırım miktarları gösterilmektedir. Buna göre, 2013 yılının birinci çeyreğinde Turkcell 117 milyon TL, Avea 60 milyon TL ve Vodafone 228 milyon TL düzeyinde yatırım gerçekleştirmiştir.

Şekil 4-38 Üç Aylık Mobil Yatırım, Milyon ₺

5 DİĞER HİZMETLER

5.1 ALTYAPI HİZMETLERİ

Türkiye’de 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla bildirim kapsamında 88 ve kullanım hakkı kapsamında 5 adet altyapı işletmecisi bulunmaktadır. 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir.

Çizelge 5-1’de yer alan uzunluklar işletmecilerin kendi altyapılarının yanı sıra kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. Alternatif işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla toplam fiber uzunluğu 43.690 km’dir. Türk Telekom’un ise 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla 169.353 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 122.620 km’si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları

İşletmeciler	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kiralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
TOPLAM	37.732	5.958	34.465	9.225	43.690

Çizelge 5-2’de 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla altyapı işletmecilerinin abone sayılarına ve altyapı hizmetinden elde ettikleri net satış gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Sıralamadaki değişkenlik daha çok işletmecilerin sundukları hizmetlerin farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 5-2 Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeciler	Abone Sayılarına Göre Pazar Payları (%)	İşletmeciler	Altyapı Net Satışlarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	63,77	Superonline	42,45
Vodafone Net	19,97	Kule Hizmetleri	22,17
Telnet	6,25	Metronet	11,28
Equant İstanbul	2,75	Mtctr Memorex	5,87
T-Systems	1,84	İş Net	5,15
BT Bilişim	1,44	Vodafone Net	3,55
Grid	1,44	T-Systems	2,26
Turknet	1,07	Turknet	2,01
AT&T Global	0,53	AT&T Global	1,95
İş Net	0,29	BT Bilişim	1,59
BT Telekom	0,15	Equant İstanbul	1,20
Eskişehir	0,14	Oyak	0,30
Millenicom	0,11	Verizon	0,06
Diğer	0,24	Diğer	0,16
TOPLAM	100,00	TOPLAM	100,00

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin abone ve gelir bilgilerine yer verilmektedir. Bu işletmecilerin toplam abone sayısı 2013 birinci çeyreği itibarıyla 34.039'dur. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 113 milyon TL seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Altyapı Hizmetlerine İlişkin Abone Sayıları ve Gelir

Dönemi	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	24.912	111.569.940
2012-2	25.849	132.145.985
2012-3	30.469	156.049.860
2012-4	36.801	171.293.613
2013-1	34.039	112.987.068

5.2 KABLULU YAYIN HİZMETLERİ

Kurumumuzdan kablolu yayın hizmeti işletmeciliği lisansı alan 16 işletmeci bulunmakla birlikte geniş alanda sadece Türksat aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bunun yanında Metronet sadece Trabzon ilinde faaliyet göstermekte olup 2013 yılı

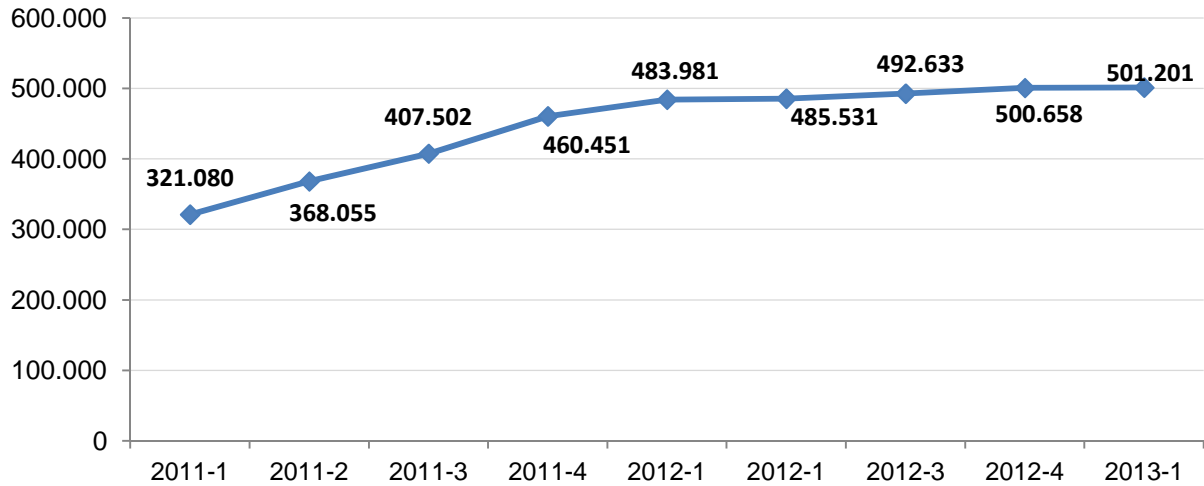
birinci çeyreği itibarıyla 60 analog kablo TV ve 386 kablo internet abonesi bulunmaktadır. Bu alanda yetkilendirilmiş bir diğer işletmeci olan TNet ise 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla 175.681 aboneye IPTV hizmeti sunmaktadır. Görev Sözleşmesi kapsamında kablolu yayın hizmeti sunan Türksat'ın 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı 1.236.016 olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı 542.908 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, kablo telefon hizmetinden yararlanan 60.805 Türksat abonesi bulunmaktadır (Çizelge 5-4).

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı
2012-1	1.274.355	483.981	72.949	51.485
2012-2	1.260.378	485.531	70.159	96.260
2012-3	1.248.640	492.633	66.417	119.158
2012-4	1.251.097	500.658	63.469	155.895
2013-1	1.236.016	501.201	60.805	175.681

Kablo internet abone sayısının seyri Şekil 5-1'de gösterilmekte olup önceki üç aylık döneme göre çok cüzi bir artış gösteren kablo internet abone sayısı 501.201'e ulaşmıştır.

Şekil 5-1 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.3 UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla 10.986 aboneye uydu yer istasyonları

üzerinden uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetler sunmaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgilerine Çizelge 5-5'te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına ise Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelir 2013 yılı birinci çeyreği için yaklaşık 48,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	10.877	38.068.203
2012-2	11.223	40.908.955
2012-3	11.442	44.873.785
2012-4	10.798	61.604.795
2013-1	10.487	48.954.252

Bu alanda hizmet sunan işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının %39,77 olduğu, onu sırasıyla İş Net, Deksarnet ve Eser Telekom'un izlediği görülmektedir.

Çizelge 5-6 Uydu İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

İşletmeci	2013-1
Türksat	39,77
İş Net	24,15
Deksarnet	14,91
EserTelekom	11,50
Diğer	9,66

5.4 UYDU PLATFORM HİZMETLERİ

“Uydu platform hizmetleri kapsamında Kurumumuza sunulan verilere ilişkin değerlendirmeler devam etmekte olup; söz konusu değerlendirmelerin neticelenmesini müteakip 2012 yılının üçüncü ile dördüncü ve 2013 yılının birinci üç aylık dönemine ilişkin verilerin nihai hali yayımlanacaktır.”

5.5 GMPCS HİZMETLERİ

2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla yetkilendirilmiş 8 işletmeciden 3 tanesi aktif olarak GMPCS Mobil Telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-7'de yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam

abone sayısı 2013 yılı birinci çeyreği için 6.490'dır. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir 2013 yılı birinci çeyreğinde yaklaşık 3,26 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 GMPCS Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	5.326	3.765.418
2012-2	5.373	3.743.584
2012-3	6.266	4.015.104
2012-4	6.390	3.419.724
2013-1	6.490	3.261.483

Çizelge 5-8 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %

İşletmeci	2013-1
Teknomobil	60,29
Globalstar	38,43
Mobilkom	1,28

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %60,29, Globalstar'ın pazar payının %38,43 ve Mobilkom'un pazar payının %1,28 olduğu görülmektedir.

5.6 REHBERLİK HİZMETLERİ

Rehberlik hizmeti lisansı almış 11 adet işletmeci bulunmakta olup bunların 8'i aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyreğinde toplam çağrı sayısı 12.342.167 olup toplam çağrı süresi 18.966.179 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti 2011 yılı üçüncü çeyreğinde sunulmaya başlanmış ve bu kapsamda 2013 yılı birinci çeyreğinde 6.235.829 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 27.358.042 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 17.796.497 adedinde bireysel numara ve 11.774.982 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır²⁰. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 19,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 5-9).

Çizelge 5-5 Rehberlik Hizmetleri

²⁰ Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir (₺)
2012-1	14.023.844	19.538.608	29.147.759	6.913.972	17.402.388	14.023.821	19.488.407
2012-2	14.233.019	21.205.681	30.251.480	7.284.448	18.217.705	14.238.122	20.710.504
2012-3	14.923.311	22.295.482	32.106.145	7.788.398	18.805.313	15.220.864	22.109.980
2012-4	13.631.497	21.453.042	30.100.136	8.204.249	18.888.201	13.432.032	20.576.171
2013-1	12.342.167	18.966.179	27.358.042	6.235.829	17.796.497	11.774.982	19.174.708

Çizelge 5-10'da rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom'un çağrı sayısına göre pazar payı %67,76 olup onu sırasıyla AssisTT, Plus Telekom, Infoline, Vastech, Mega, Rehberlik Hizmetleri Servisi ve Callturk izlemektedir.

Çizelge 5-6 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 – 11810 -11844)	67,76	1,46
AssisTT (11818-11820)	21,74	1,47
Plus Telekom (11870 – 11890 – 11899)	7,54	2,66
Infoline (11824)	1,69	0,88
Vastech (11833)	0,83	1,15
Mega (11881-11883)	0,25	0,79
Rehberlik Hizmetleri Servisi (11819-11850)	0,19	1,19
Callturk (11858)	0,01	1,87

5.7 OKTH HİZMETLERİ

Kullanım hakkı kapsamında ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 75'dir. Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-11'de yer verilmektedir. Bu alandaki toplam abone sayısı 1.752 ve kullanıcı sayısı 44.650 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı birinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 2,16 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 OKTH Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	1.815	41.211	1.721.153
2012-2	1.741	40.652	1.929.654
2012-3	1.709	47.077	2.536.909
2012-4	1.786	44.282	3.566.939
2013-1	1.752	44.650	2.160.565

6 SONUÇ

2013 yılı birinci üç aylık dönem (Ocak-Şubat-Mart) sonu itibarıyla Türkiye elektronik haberleşme pazarında yaşanan gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.

Genel Pazar Verileri

- 15 Mayıs 2013 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 444 olup bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 712'dir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 6,24 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2013 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 1,42 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2013 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 557 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmeciler tarafından 2013 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 495 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir.
- 2013 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 42,9 milyar dakika olurken sabit trafik miktarı ise 4,3 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %0,5 oranında azalırken sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %6,5 oranında azalmıştır. Trafiğin büyük bir kısmını (%85,7) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.
- 01/08/2012 ile 15/05/2013 tarihleri arasında Kuruma gelen toplam şikayet sayısı 46.352 olup bu şikâyetlerin 42.087 tanesi cevaplanmış, 133 tanesi Kurum içinde başka birimlere yönlendirilmiş, 1.791 tanesi işleme konulmuş fakat sonuçlanmamış ve 2.060 tanesi ise reddedilmiştir. Bu dönemde en fazla şikâyetin yaklaşık %50 oranında GSM hizmetleri ile ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Sabit Pazar

- 13,6 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %17,9 seviyelerine düşmüştür. Bununla birlikte; Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,76 olduğu göz önünde bulundurulduğunda sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.
- 2013 birinci çeyrekte sabit telefon hizmetleri sunan işletmeciler üzerinden taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 356.285, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 190.287 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 876.109 kişidir. Bu işletmecilerin toplam ön ödemeli kart satış adedi ise 3.106.429’dur.
- 2013 yılının birinci çeyreğinde Türk Telekom’un toplam gelirleri içinde PSTN gelirleri %52,3’ünü teşkil ederken erişim gelirleri toplam gelirin %34,2’sini oluşturmuştur.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönem itibarıyla sabit telefon gelirleri yaklaşık 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup bir önceki senenin aynı dönemine göre %9,4 oranında azalırken bir önceki döneme göre de %4,6 oranında düşmüştür.
- Yaklaşık 1.422.681 kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup bu işletmecilerin üç aylık dönem için tüm STH hizmetlerinden elde ettikleri gelirler 191,12 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom’un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın aynı döneminde %86,2 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2013 yılı birinci üç aylık döneminde %82,50 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı döneminde toplam trafiğin %11,71’ini oluşturan mobile doğru trafik 2013 yılının birinci çeyreğinde toplam trafiğin %13,94’ünü teşkil etmiştir.
- 2012 yılının birinci çeyreğinde yaklaşık 4,45 milyar dakika olan Türk Telekom’un ses trafiği, 2013 yılının birinci çeyreğinde %24,5 oranında azalarak yaklaşık 3,39 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

- Şehir içi trafikte STH işletmecilerinin payı %10,94 Türk Telekom'un payı %89,06 olarak gerçekleşmiştir.
- Şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %20,86 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %79,14 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %49,32, Türk Telekom'un payı %50,68 olarak gerçekleşmiştir.
- Yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğinde Türk Telekom'un payı %52,71, STH işletmecilerinin payı %47,29 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %34,28, STH işletmecilerinin payı %65,72 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %63,79, Türk Telekom'un payı %36,2 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %21,72, Türk Telekom'un payı %78,28 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur.
- 2013 yılı birinci çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- 2013 yılı birinci üç aylık döneminde 188 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,6 azalırken bir önceki döneme göre %5,08 oranında azalmıştır.
- 2012 yılı birinci çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 113 dakika iken 2013 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 101 dakikaya düşmüştür.

- 2013 yılı birinci çeyrek verilerine göre Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 22,23 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönemde 152 milyon TL olarak gerçekleşen sabit yatırım bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %34,7 oranında azalırken bir önceki döneme göre %59,6 oranında azalmıştır.

İnternet ve Genişbant

- 2008 yılında yaklaşık 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken beş yılda üç buçuk kattan fazla artışla 2013 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla 20,3 milyonu geçmiştir.
- 2013 yılının birinci çeyreğinde toplam internet aboneliğinde bir önceki üç aylık döneme göre %1,6 artış gerçekleşmiş olup fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayısındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık artış oranı ise %22,4 olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı üçüncü çeyreğine kadar artış gösteren xDSL abone sayısı bu dönemden sonra düşüş eğilimine geçmiş ve bu düşüş 2012 yılı dördüncü çeyreğinde yerini tekrar artışa bırakarak 2013 yılı birinci çeyrekte 6,7 milyona yaklaşmıştır.
- 2013 yılı birinci çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir yaklaşık 976,8 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %78'inin 8 Mbit/sn hıza kadar bağlantı sunan paketleri tercih ettikleri görülmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına bakıldığında 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %69,02 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin yaklaşık %29'u bulunmaktadır.

- xDSL teknolojisi ile hizmet sunan alternatif işletmecilerin pazar payı 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla %10,8 olarak gerçekleşirken bu dönemde özellikle fiber genişbantın etkisi ile birlikte TTNNet'in xDSL pazar payındaki gerileme devam ederek %72,7 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecinin pazar payı %6,3 olurken fiberin pazar payı %9,3 olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,6 iken OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %26'dır. Mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %16,3 iken OECD ortalaması %56,6'dır.
- 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla "Nic.tr" kayıtlarında 334.733 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının %70,3'ü "com.tr", %9,4'ü "gen.tr", %3,6'sı "gov.tr", %3,5'i ise "web.tr" uzantısına sahiptir.
- 2005 yılında 3 (üç), 2006 yılında ise 1 (bir) adet olmak üzere toplam 4 (dört) adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda yetkilendirilmiş olup 2013 Mart sonu itibarıyla 587.318 elektronik imza ve 258.187 mobil imza olmak üzere toplam 845.505 elektronik sertifika oluşturulmuştur.

Mobil Pazar

- Mart 2013 itibarıyla Türkiye'de yaklaşık %89,8 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 67.907.092 mobil abone bulunmaktadır. 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %100'ün üzerine çıkmaktadır.
- 3G abone sayısı 43,9 milyona ulaşmıştır.
- 2012 yılı birinci çeyrekte 34,9 milyon olan 3G abone sayısı 2013 yılı birinci çeyrekte 43,9 milyona ulaşırken 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler arasında 8.941.987'den 12.358.175'e yükselmiştir. 2013 birinci çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 24.233 TByte olarak gerçekleşmiştir.

- 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla faturalı mobil genişbant abone sayısı 7.514.958 olarak, ön ödemeli mobil genişbant abone sayısı ise 4.843.217 olarak gerçekleşmiştir.
- 2013 yılı birinci üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %60,9'unu ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %36,4'ten %39,1'e çıktığı görülmektedir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönemde numara taşıma işlem sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %16,95 oranında artarak yaklaşık 3,689 milyon olarak gerçekleşmiştir. 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla toplam 57 milyona yakın numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönem itibarıyla abone sayısına göre Turkcell'in %51,33, Vodafone'un %28,45, Avea'nın ise %20,22'lik paya sahip olduğu görülmektedir.
- 2013 yılı ilk çeyreği itibarıyla Avea abonelerinin %43,9'unun, Turkcell abonelerinin %38,6'sının, Vodafone abonelerinin ise %36,5'inin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir.
- Ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %51,7, Vodafone'un %29,7, Avea'nın ise %18,6 pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,7, Avea'nın %22,7, Vodafone'un %26,6 pay aldığı görülmektedir.
- Toplam mobil abonelerin yaklaşık %91,4'ü bireysel, %8,6'sı ise kurumsaldır.
- 2013 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 42,91 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı birinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %0,5 oranında azaldığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %9,81 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin %2,86 oranında azaldığı görülmektedir, Vodafone'un trafiği %2,04 oranında, Avea'nın trafiği ise %0,48 oranında artmıştır.

- 2013 yılı birinci çeyrekte de mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- Avea, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 112 (Sihhi İmdat)'dir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönemde SMS sayısının yaklaşık %3,38 oranında azalarak 44.996 milyon civarında gerçekleştiği, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısının ise bir önceki döneme kıyasla %12,59 oranında azalarak 63,9 milyona düştüğü görülmektedir.
- 2013 yılı birinci üç aylık dönemde bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %5,46 oranında, Avea'nın SMS sayısı %4,17 oranında, Vodafone'un SMS sayısı ise %0,73 oranında azalmıştır.
- İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2013 yılı birinci üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %15,86, Vodafone'un %3,08 oranında azaldığı, Avea'nın ise MMS sayısının %2,33 oranında arttığı görülmektedir.
- 2013 yılı birinci çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %49,43, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %29,97 ve %20,60 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2013 yılı birinci çeyrekte gelire göre pazar payları 2012 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 1,78 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,29 ve Vodafone'un pazar payının ise 1,49 puan arttığı görülmektedir.
- Konuşma gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %65,05'ini, Vodafone'un gelirlerinin %70,29'unu ve Avea'nın gelirlerinin %66,21'ini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %9,33'ünü, Vodafone'un gelirlerinin %13,04'ünü ve Avea'nın gelirlerinin %9,46'sını oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Turkcell'de %17,77, Vodafone'da %14,07 ve Avea'da %20,51 paya sahiptir.
- 2013 yılı birinci çeyrek itibarıyla Turkcell için abone başına aylık gelir 20,97 TL, Vodafone için 20,98 TL, Avea için ise 21,88 TL'dir.

- Mart 2013 itibarıyla Turkcell'in MoU değeri 255 dakika, Vodafone'un 365 dakika ve Avea'nın ise 372 dakika olarak gerçekleşmiştir.
- 2013 birinci çeyreğinde 288 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, yer verilen Avrupa ülkelerine kıyasla en fazla mobil telefonla görüşme yapan ülke olmuştur.

Diğer İşletmeciler

- Alternatif işletmecilerin 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla toplam fiber uzunluğu 43.690 km'dir. Türk Telekom'un ise 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla 169.353 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 122.620 km'si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.
- Altyapı işletmecilerinin toplam abone sayısı 2013 birinci çeyreği itibarıyla 34.039'dur. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 113 milyon TL seviyesindedir.
- Türksat'ın 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla toplam kablo TV abone sayısı 1.236.016 olup Teledünya markasıyla sunulan sayısal kablo TV abone sayısı 542.908 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, kablo telefon hizmetinden yararlanan 60.805 Türksat abonesi bulunmaktadır.
- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre çok cüzi bir artış göstererek 501.201'e ulaşmıştır.
- Uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2013 yılı birinci çeyreği itibarıyla 10.487 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2013 yılı birinci çeyreği için yaklaşık 48,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.
- GMPCS Mobil Telefon hizmet grubunda toplam abone sayısı 2013 yılı birinci çeyreği için 6.490'dır. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir 2013 yılı birinci çeyreğinde yaklaşık 3,26 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

- 2013 yılı birinci çeyreğinde toplam çağrı sayısı 12.342.167 olup toplam çağrı süresi 18.966.179 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti 2011 yılı üçüncü çeyreğinde sunulmaya başlanmış ve bu kapsamda 2013 yılı birinci çeyreğinde 6.235.829 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 27.358.042 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 17.796.497 adedinde bireysel numara ve 11.774.982 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 19,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir
- Ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunan işletmecilerin toplam abone sayısı 1.752 ve kullanıcı sayısı 44.650 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı birinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 2,16 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.